

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (πρώτο πενταμελές τμήμα)
της 22ης Φεβρουαρίου 2006 *

Στην υπόθεση T-34/02,

EURL Le Levant 001, με έδρα το Παρίσι (Γαλλία), και οι λοιποί προσφεύγοντες των οποίων τα ονόματα περιλαμβάνονται σε παράρτημα της παρούσας αποφάσεως, εκπροσωπούμενοι από τους δικηγόρους P. Kirch και N. Chahid-Nourai, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγοντες,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τον G. Rozet, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο αίτημα ακυρώσεως της αποφάσεως 2001/882/ΕΚ της Επιτροπής, της 25ης Ιουλίου 2001, για την κρατική ενίσχυση που χορήγησε η Γαλλία με τη μορφή αναπτυξιακής ενίσχυσης στο επιβατηγό *Le Levant* που ναυπηγήθηκε στο Alstom Leroux Naval και προοριζόταν να χρησιμοποιηθεί στο Saint-Pierre-et-Miquelon (ΕΕ L 327, σ. 37),

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(πρώτο πενταμελές τμήμα),

συγκείμενο από τους B. Vesterdorf, Πρόεδρο, J. D. Cooke, R. García-Valdecasas, I. Labucka και V. Trstenjak, δικαστές,
γραμματέας: J. Plingers, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 27ης Σεπτεμβρίου 2005,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Νομικό πλαίσιο

Ο νόμος Pons και η απόφαση της Επιτροπής περί μη προβολής αντιρρήσεων βάσει των άρθρων 87 ΕΚ και 88 ΕΚ

- ¹ Η επίμαχη εν προκειμένω ενίσχυση εντάσσεται στο πλαίσιο των μέτρων μείωσης του φόρου για ορισμένες υπερπόντιες επενδύσεις που θεσπίστηκαν, κατ' αρχάς, με τον γαλλικό νόμο της 11ης Ιουλίου 1986 (νόμος 86-824, περί διορθωτικού δημοσιονομικού νόμου για το 1986, *JORF* της 12ης Ιουλίου 1986, σ. 8688), ο οποίος αποκαλείται «νόμος Pons».

- 2 Στις 13 Αυγούστου 1992, οι γαλλικές αρχές κοινοποίησαν τα μέτρα αυτά στην Επιτροπή, προκειμένου να αποφανθεί επί του συμβατού των μέτρων αυτών προς τους κανόνες που εφαρμόζονται στις κρατικές ενισχύσεις.

- 3 Με επιστολή της 27ης Ιανουαρίου 1993, η Επιτροπή πληροφόρησε τη Γαλλική Κυβέρνηση σχετικά με την απόφασή της να μην προβάλλει αντιρρήσεις βάσει του άρθρου 92 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποίησης, άρθρου 87 ΕΚ) και του άρθρου 93 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 88 ΕΚ) κατά των φορολογικών μέτρων που προέβλεπε ο νόμος Pons.

Οδηγία 90/684/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί των ενισχύσεων στις ναυπηγικές εργασίες

- 4 Η οδηγία 90/684/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1990, σχετικά με τις ενισχύσεις στις ναυπηγικές εργασίες (ΕΕ L 380, σ. 27, στο εξής: έβδομη οδηγία), προβλέπει ειδικούς κανόνες που εφαρμόζονται στις ενισχύσεις στον τομέα αυτό και συνιστούν εξαίρεση από τη γενική απαγόρευση του άρθρου 92, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποίησης, άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ). Η εφαρμογή των σχετικών διατάξεων της έβδομης οδηγίας παρατάθηκε με τους κανονισμούς (ΕΚ) 3094/95 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1995 (ΕΕ L 332, σ. 1), και 1904/96 του Συμβουλίου, της 27ης Σεπτεμβρίου 1996 (ΕΕ L 251, σ. 5), που αφορούν αμφότεροι τις ενισχύσεις στις ναυπηγικές εργασίες.

- 5 Στο κεφάλαιο II, που τιτλοφορείται «Ενισχύσεις λειτουργίας», το άρθρο 4, παράγραφος 1, της έβδομης οδηγίας προβλέπει ότι «[ο]ι ενισχύσεις στην παραγωγή προς υποστήριξη της ναυπήγησης και της μετατροπής πλοίων είναι δυνατόν να θεωρείται ότι δεν αντιβαίνουν προς την κοινή αγορά, εφόσον το συνολικό ποσό της ενίσχυσης που χορηγείται για μια σύμβαση δεν υπερβαίνει, σε ισοδύναμο επιδότησης, ένα κοινό ανώτατο όριο, το οποίο εκφράζεται ως ποσοστό της συμβατικής αξίας πριν από την ενίσχυση και που στο εξής καλείται “ανώτατο όριο”».

6 Σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 7, της έβδομης οδηγίας:

«Οι ενισχύσεις για τη ναυπήγηση και τη μετατροπή πλοίων οι οποίες χορηγούνται υπό μορφή αναπτυξιακής βοήθειας σε αναπτυσσόμενες χώρες δεν υπάγονται στο ανώτατο όριο. Οι ενισχύσεις αυτές μπορούν να θεωρούνται ότι δεν αντιβαίνουν προς την κοινή αγορά εφόσον είναι σύμφωνες με τις διατάξεις που έχουν θεσπιστεί για τον σκοπό αυτό από την ομάδα εργασίας αριθ. 6 του ΟΟΣΑ στη συμφωνία της σχετικά με την ερμηνεία των άρθρων 6, 7 και 8 της διευθέτησης [σχετικά με τις εξαγωγικές πιστώσεις για πλοία] ή με οποιαδήποτε προσθήκη ή μεταγενέστερο διορθωτικό της εν λόγω συμφωνίας.

Κάθε τέτοιο μεμονωμένο σχέδιο ενίσχυσης πρέπει να κοινοποιείται εκ των προτέρων στην Επιτροπή, η οποία ελέγχει εάν συνηγορούν λόγοι “ανάπτυξης” για την προτεινόμενη ενίσχυση και βεβαιώνεται ότι η ενίσχυση αυτή εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της συμφωνίας που αναφέρει το πρώτο εδάφιο.»

Διατάξεις σχετικές με τη διοικητική διαδικασία

7 Ο κανονισμός (ΕΚ) 659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου [88] της Συνθήκης ΕΚ (ΕΕ L 83, σ. 1), τέθηκε σε ισχύ στις 16 Απριλίου 1999.

8 Το άρθρο 1, στοιχείο η', του κανονισμού αυτού ορίζει το «ενδιαφερόμενο μέρος» ως «κάθε κράτος μέλος και κάθε πρόσωπο, επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων των οποίων τα συμφέροντα μπορεί να θιγούν από τη χορήγηση μιας ενίσχυσης, και ιδίως ο δικαιούχος της ενίσχυσης, οι ανταγωνιστικές επιχειρήσεις και οι επαγγελματικές ενώσεις».

- 9 Το άρθρο 4, παράγραφος 4, του κανονισμού 659/1999 ορίζει ότι η Επιτροπή υποχρεούται να κινήσει επίσημη διαδικασία έρευνας ως προς τα μέτρα που της κοινοποιούνται και τα οποία, μετά από προκαταρκτική εξέταση, δημιουργούν αμφιβολίες κατά πόσον συμβιβάζονται με την κοινή αγορά. Σύμφωνα με το άρθρο 26, παράγραφος 2, του ίδιου αυτού κανονισμού, «[η] Επιτροπή δημοσιεύει στην Επίσημη Εφημερίδα [...] τις αποφάσεις που λαμβάνει σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 4, στην αυθεντική γλωσσική τους απόδοση».
- 10 Σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 659/1999, που αφορά την επίσημη διαδικασία έρευνας:

«Στην απόφαση για κίνηση επίσημης διαδικασίας έρευνας, η Επιτροπή αναφέρει συνοπτικά τα σημαντικότερα πραγματικά και νομικά ζητήματα, προβαίνει σε προσωρινή εκτίμηση σχετικά με το χαρακτήρα του σχεδιαζόμενου μέτρου ως ενίσχυσης και εκθέτει τις αμφιβολίες της για το συμβατό του μέτρου με την κοινή αγορά. Η απόφαση καλεί το οικείο κράτος μέλος και τα άλλα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν παρατηρήσεις εντός ορισμένης προθεσμίας, η οποία συνήθως δεν υπερβαίνει τον ένα μήνα. Σε δεόντως δικαιολογημένες περιπτώσεις, η Επιτροπή μπορεί να παρατείνει την ταχθείσα προθεσμία.»

- 11 Το άρθρο 14, παράγραφος 1, του κανονισμού 659/1999, που αφορά την ανάκτηση της ενίσχυσης, ορίζει τα εξής:

«Σε περίπτωση αρνητικής απόφασης για υπόθεση παράνομων ενισχύσεων, η Επιτροπή αποφασίζει την εκ μέρους του οικείου κράτους μέλους λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για την ανάκτηση της ενίσχυσης από τον δικαιούχο [...]. Η Επιτροπή δεν απαιτεί ανάκτηση της ενίσχυσης εάν αυτό αντίκειται σε κάποια γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου.»

Το ιστορικό της διαφοράς και οι διαδικασίες

Περιγραφή του σχεδίου *Le Levant*

- 12 Όπως προκύπτει από την περιγραφή που κοινοποίησαν οι γαλλικές αρχές στην Επιτροπή στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας, το επίμαχο σχέδιο (στο εξής: σχέδιο *Le Levant*) συνίστατο στην ανάληψη, στο πλαίσιο του νόμου Pons, της χρηματοδότησης και της εκμετάλλευσης του κρουαζιερόπλοιου *Le Levant*, για περίοδο επτά ετών περίπου, από επενδυτές, φυσικά πρόσωπα, μέσω μονοπρόσωπων εταιριών περιορισμένης ευθύνης (EURL), που συστήθηκαν αποκλειστικά προς τούτο και συνδέονταν με σχέση συμπλοιοκτησίας.
- 13 Το συμφέρον των επενδυτών για συμμετοχή στο σχέδιο αυτό ενέκειτο στη δυνατότητα που τους παρεχόταν να εκπέσουν από το φορολογητέο εισόδημά τους, κατ' εφαρμογήν του μηχανισμού που θέσπισε ο νόμος Pons, το ποσό του κόστους της πραγματοποιηθείσας επένδυσης και τα βάρη που συνδέονται με την κτήση της (τόκους) και την κατοχή της (αποσβέσεις), καθώς και τις ενδεχόμενες ζημίες από την εκμετάλλευσή της.
- 14 Το νομικό και χρηματοοικονομικό διάγραμμα του σχεδίου *Le Levant* συνοψίστηκε ως εξής από τις γαλλικές αρχές. Στις 9 Δεκεμβρίου 1996, μια σημαντική γαλλική τράπεζα (στο εξής: Τράπεζα) συνέστησε τη συμπλοιοκτησία του πλοίου *Le Levant*, διαιρεμένη σε 740 μερίδες συμπλοιοκτησίας ή «*quirats*». Η διαχείριση της συμπλοιοκτησίας αυτής ανατέθηκε στην *Compagnie des îles du Levant* (στο εξής: CIL), στο πλαίσιο εντολής που είχε ως αντικείμενο, μεταξύ άλλων, τη σύναψη συμβάσεως ναυπηγήσεως με το ναυπηγείο *Alstom Leroux Naval* και τη διαχείριση της εκμετάλλευσης του πλοίου. Κατά τη διάρκεια του 1997, ορισμένα φυσικά πρόσωπα συνέστησαν το καθένα από μία EURL, στις οποίες η Τράπεζα πώλησε τις μερίδες συμπλοιοκτησίας μέσω δημόσιας προσφοράς. Επί επτά έτη, η CIL ανέλαβε την εκμετάλλευση, τη συντήρηση και την τεχνική και εμπορική διαχείριση του πλοίου για λογαριασμό της συμπλοιοκτησίας. Περαιτέρω, η CIL ανέλαβε τη δέσμευση έναντι των επενδυτών να εξασφαλίσει ένα ελάχιστο ακαθάριστο αποτέλεσμα εκμετάλλευσης και να καλύψει τις ενδεχόμενες ζημίες που θα ήσαν

μεγαλύτερες από τις εκτιμήσεις. Ως αμοιβή για την εντολή της, η CIL θα ελάμβανε ετησίως, μεταξύ άλλων, ποσοστό των ακαθάριστων εσόδων της συμπλοιοκτησίας για τη διαχείριση του πλοίου, ποσοστό των ακαθάριστων θετικών αποτελεσμάτων εκμετάλλευσης για την εγγύηση εκμετάλλευσης και ένα κατ' αποκοπήν ποσό για τη διαχείριση της συμπλοιοκτησίας.

- 15 Η Τράπεζα δεσμεύθηκε, έναντι των επενδυτών, να αγοράσει τις μερίδες των EURL πριν από τις 15 Δεκεμβρίου 2003. Περαιτέρω, κάθε EURL δεσμεύθηκε να μεταβιβάσει στην Τράπεζα τις μερίδες της πριν από τις 29 Φεβρουαρίου 2004. Εκ παραλλήλου, η CIL δεσμεύθηκε να εξαγοράσει το σύνολο των μερίδων από την Τράπεζα, πριν από τις 31 Ιανουαρίου 2004, και η Τράπεζα δεσμεύθηκε να της τις μεταβιβάσει πριν από τις 29 Φεβρουαρίου 2004.

Διοικητική διαδικασία

- 16 Κατά τα τέλη του 1998, η Επιτροπή πληροφορήθηκε, μέσω του Τύπου, ότι το υπερωκεάνιο *Le Levant*, που κατασκευάστηκε στη Γαλλία από την Alsthom Leroux Naval έναντι συμβατικού τιμήματος 228,55 εκατομμυρίων γαλλικών φράγκων (FRF), είχε χρηματοδοτηθεί μέσω φορολογικών ελαφρύνσεων που είχαν χορηγηθεί σε επενδυτές στα γαλλικά υπερπόντια εδάφη.
- 17 Κατόπιν προκαταρκτικής έρευνας, κατά τη διάρκεια της οποίας η Επιτροπή συνέλεξε τις παρατηρήσεις των γαλλικών αρχών, που υποβλήθηκαν, μεταξύ άλλων, με επιστολή της 12ης Μαΐου 1999, η Επιτροπή ενημέρωσε τις αρχές αυτές, με επιστολή της 2ας Δεκεμβρίου 1999, για την απόφασή της να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ όσον αφορά τη μη κοινοποιηθείσα κρατική ενίσχυση C-74/99 (πρώην NN 65/99) που αφορά αναπτυξιακή ενίσχυση χορηγηθείσα από τη Γαλλία υπέρ του Saint-Pierre-et-Miquelon (ναυπηγική βιομηχανία). Η απόφαση αυτή δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* στις 5 Φεβρουαρίου 2000 (ΕΕ C 33, σ. 6, στο εξής: απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας). Η Επιτροπή ανέφερε στην απόφαση αυτή ότι είχε αμφιβολίες, με βάση το άρθρο 4, παράγραφος 7, της έβδομης οδηγίας, ως προς τη σημασία της «αναπτυξιακής» συνιστώσας του επίμαχου σχεδίου. Η

απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας κάλεσε, επιπλέον, τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους εντός προθεσμίας ενός μήνα από την ημερομηνία της δημοσιεύσεώς της.

- 18 Οι γαλλικές αρχές κοινοποίησαν τις παρατηρήσεις τους με επιστολές της 12ης Ιανουαρίου και της 14ης Ιουνίου 2000 και της 27ης Απριλίου και της 11ης Ιουνίου 2001. Η CIL υπέβαλε επίσης τις παρατηρήσεις της στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας με επιστολές της 18ης Νοεμβρίου 1999 και της 3ης Μαρτίου 2000.
- 19 Με επιστολή της 13ης Ιουλίου 2001, η EURL Le Levant 114, μία από τις EURL που εμπλέκονταν στο σχέδιο *Le Levant*, ζήτησε από την Επιτροπή διευκρινίσεις ως προς τη θέση της σχετικά με τον προσδιορισμό των δικαιούχων της υπό εξέταση ενίσχυσης. Η εν λόγω EURL ζήτησε, μεταξύ άλλων, από την Επιτροπή να επιβεβαιώσει ότι δεν αποτελούσε ενδιαφερόμενο μέρος σε σχέση με την εκκρεμή διοικητική διαδικασία.
- 20 Ελλείψει έγγραφης απαντήσεως της Επιτροπής, η EURL Le Levant 114 επανέλαβε την αίτησή της με επιστολή της 19ης Ιουλίου 2001. Στην επιστολή αυτή, ανέφερε επίσης ότι είχε πληροφορηθεί ότι η Επιτροπή επρόκειτο να εξετάσει τον φάκελο στις 25 Ιουλίου 2001 και ζήτησε από την Επιτροπή να της χορηγήσει εύλογη προθεσμία για να υποβάλει τις παρατηρήσεις της επί της διαδικασίας. Υπέβαλε πολλούς λόγους προς στήριξη της αιτήσεως αυτής, η οποία αναφερόταν στην τελευταία περίοδο του άρθρου 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 659/1999, και ισχυρίστηκε, μεταξύ άλλων, ότι δικαίως είχε θεωρήσει ότι δεν την αφορούσε η εν λόγω διαδικασία ενόψει των στοιχείων που περιείχε η απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας.
- 21 Με επιστολή της 24ης Ιουλίου 2001, η Επιτροπή απάντησε στις δύο επιστολές της EURL Le Levant 114, αναφέροντας απλώς και μόνον ότι η προθεσμία που είχε προβλεφθεί για την κατάθεση παρατηρήσεων από τα ενδιαφερόμενα μέρη είχε λήξει προ πολλού.

Προσβαλλόμενη απόφαση

- 22 Στις 25 Ιουλίου 2001, η Επιτροπή εξέτασε την απόφαση 2001/882/EK, για την κρατική ενίσχυση που χορήγησε η Γαλλία με τη μορφή αναπτυξιακής ενίσχυσης στο επιβατηγό *Le Levant* που ναυπηγήθηκε στο Alstom Leroux Naval και προοριζόταν να χρησιμοποιηθεί στο Saint-Pierre-et-Miquelon (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση). Η απόφαση αυτή δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα στις 12 Δεκεμβρίου 2001 (ΕΕ L 327, σ. 37).
- 23 Κατά την προσβαλλόμενη απόφαση, η ενίσχυση χορηγήθηκε το 1996 κατά την αγορά του υπερωκεανίου *Le Levant* από μια ομάδα ιδιωτών επενδυτών που είχαν συστήσει συμπλοιοκτησία με πρωτοβουλία της Τράπεζας. Το πλοίο εκμισθώθηκε εν συνεχεία στη CIL, θυγατρική μιας γαλλικής εταιρίας, εγγεγραμμένης στο Wallis-et-Futuna που αποτελεί γαλλικό υπερπόντιο έδαφος. Οι επενδυτές είχαν το δικαίωμα να εκπέσουν από το φορολογητέο εισόδημά τους τα κεφάλαια που εισέφεραν κατ' εφαρμογήν του νόμου Pons, ο οποίος είχε θεσπίσει ένα φορολογικό καθεστώς το οποίο είχε επιτρέψει η Επιτροπή το 1992. Οι φορολογικές αυτές ελαφρύνσεις επέτρεψαν στη CIL να εκμεταλλευθεί το πλοίο υπό ευνοϊκές συνθήκες (αιτιολογικές σκέψεις 5 και 6). Η ενίσχυση που προήλθε από τις φορολογικές ελαφρύνσεις ανήλθε σε 78 εκατομμύρια FRF (11,9 εκατομμύρια ευρώ) (αιτιολογική σκέψη 7). Οι επενδυτές είχαν το δικαίωμα και την υποχρέωση να πωλήσουν εκ νέου τις μερίδες τους μετά πέντε έτη, ήτοι στις αρχές του 2004. Η CIL είχε επίσης το δικαίωμα και την υποχρέωση να αγοράσει τις μερίδες τους σε τιμή που θα καθιστούσε δυνατή τη μετακύλιση της αξίας της ενίσχυσης. Η ενίσχυση εξαρτήθηκε από την υποχρέωση της CIL να εκμεταλλεύεται το πλοίο για ένα κατώτατο χρονικό διάστημα πέντε ετών, ιδίως από και προς το Saint-Pierre-et-Miquelon, για 160 ημέρες ετησίως (αιτιολογική σκέψη 5).
- 24 Η προσβαλλόμενη απόφαση εξετάζει την επίμαχη ενίσχυση με γνώμονα τις διατάξεις του άρθρου 4, παράγραφος 7, της έβδομης οδηγίας, «δεδομένου ότι πρόκειται για μια ενίσχυση που συνδέεται με τις ναυπηγικές εργασίες και χορηγήθηκε ως αναπτυξιακή βοήθεια το 1996 στο πλαίσιο ενός εγκεκριμένου καθεστώτος ενισχύσεων (του νόμου Pons) το 1992» (αιτιολογική σκέψη 16).

- 25 Σύμφωνα με την απόφαση αυτή, από την ως άνω εξέταση προκύπτει ότι το σχέδιο *Le Levant* ικανοποιούσε τα κριτήρια της αναπτυξιακής ενίσχυσης που έχει ορίσει ο ΟΟΣΑ και τα οποία η Επιτροπή είχε εκθέσει σε επιστολή της 3ης Ιανουαρίου 1989 που απηύθυνε στα κράτη μέλη (αιτιολογικές σκέψεις 18, 19 και 21).
- 26 Ωστόσο, κατ' εφαρμογήν της αρχής που έθεσε η απόφαση του Δικαστηρίου της 5ης Οκτωβρίου 1994, C-400/92, Γερμανία κατά Επιτροπής (Συλλογή 1994, σ. I-4701), σύμφωνα με την οποία η Επιτροπή υποχρεούται να ελέγχει χωριστά τον «αναπτυξιακό» χαρακτήρα και την τήρηση των κριτηρίων του ΟΟΣΑ, η προσβαλλόμενη απόφαση θεωρεί ότι το σχέδιο *Le Levant* δεν είχε γνήσιο «αναπτυξιακό» χαρακτήρα κατά την έννοια της προπαρατεθείσας νομολογίας, λόγω του ότι ήσαν ανεπαρκείς οι διαπιστωθείσες οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες για το Saint-Pierre-et-Miquelon (αιτιολογικές σκέψεις 20, 22 έως 33).
- 27 Κατά συνέπεια, το άρθρο 1 της προσβαλλομένης αποφάσεως ορίζει ότι «[η] κρατική ενίσχυση που χορηγήθηκε από την Γαλλία με τη μορφή φορολογικών ελαφρύνσεων και ως αναπτυξιακή ενίσχυση στο επιβατηγό "*Le Levant*" [...] δεν μπορεί να θεωρηθεί ως γνήσια αναπτυξιακή ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 7, της [έβδομης οδηγίας] και είναι λοιπόν ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά.»
- 28 Στο στάδιο του καθορισμού του αποδέκτη από τον οποίο η ασύμβατη ενίσχυση πρέπει να ανακτηθεί, η προσβαλλόμενη απόφαση εξετάζει κατά σειρά την κατάσταση των επενδυτών, του φορέα εκμετάλλευσης του πλοίου (της CIL) και του ναυπηγείου.
- 29 Σύμφωνα με την προσβαλλόμενη απόφαση, οι άμεσοι αποδέκτες της ενίσχυσης είναι οι επενδυτές οι οποίοι έτυχαν των φορολογικών ελαφρύνσεων (αιτιολογική σκέψη 35). Η απόφαση επαναλαμβάνει ως προς το σημείο αυτό επιχειρήματα που προέβαλαν οι γαλλικές αρχές και από τα οποία προκύπτει ότι οι επενδυτές βρέθηκαν σε πλεονεκτική θέση χάρη στις φορολογικές ελαφρύνσεις και ότι ήσαν κύριοι του πλοίου στο πλαίσιο της συμπλοιοκτησίας (αιτιολογική σκέψη 36). Έτσι, «οι επενδυτές, εφόσον είναι άμεσοι αποδέκτες και τωρινοί κάτοχοι του σκάφους, οφείλουν να επιστρέψουν την ενίσχυση» (αιτιολογική σκέψη 39).

- 30 Όσον αφορά τον φορέα εκμετάλλευσης του πλοίου (τη CIL), η προσβαλλόμενη απόφαση σημειώνει ότι οι επενδυτές θα εξακολουθήσουν να τυγχάνουν των φορολογικών ελαφρύνσεων μέχρι την πώληση του πλοίου στη CIL, ήτοι μέχρι τις αρχές του 2004, και ότι, σύμφωνα με τις διαθέσιμες πληροφορίες, με την τιμή της πώλησεως αυτής θα μετακυλιστεί την ενίσχυση στον φορέα εκμετάλλευσης CIL. Επομένως, η CIL θα αποτελεί τον κύριο αποδέκτη της ενίσχυσης, άπαξ και αγοράσει το πλοίο σε χαμηλή τιμή (αιτιολογική σκέψη 36). Η προσβαλλόμενη απόφαση τονίζει επίσης ότι, «αν το σκάφος [είχε] πωληθεί στη CIL σε τιμή χαμηλότερη από αυτήν της αγοράς, και η ενίσχυση είχε συνεπώς μετακυλιστεί σε αυτή την επιχείρηση, τότε η CIL θα ήταν υποχρεωμένη να την επιστρέψει» και ότι «δεδομένου ότι η μεταφορά δεν [πρόκειται] να πραγματοποιηθεί πριν από τα μέσα του 2003, ο φορέας εκμετάλλευσης CIL δεν είναι δυνατό να θεωρηθεί υπεύθυνος για την επιστροφή της ενίσχυσης στο στάδιο αυτό» (αιτιολογική σκέψη 40).
- 31 Όσον αφορά το ναυπηγείο, η προσβαλλόμενη απόφαση παρατηρεί ότι αυτό επωφελήθηκε εμμέσως της ενίσχυσης, στον βαθμό που του επέτρεψε να δεχθεί παραγγελία που ίσως δεν θα του είχε δοθεί διαφορετικά (αιτιολογική σκέψη 37). Για τον λόγο αυτό, η απόφαση θεωρεί ότι η ενίσχυση δεν πρέπει να ανακτηθεί από το ναυπηγείο, δεδομένου ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνο για τη χρήση του πλοίου μετά την παράδοση και εφόσον οι κανόνες που εφαρμόζονται στην υπό κρίση υπόθεση δεν απευθύνονται στο ναυπηγείο (αιτιολογική σκέψη 41).
- 32 Επομένως, με το άρθρο 2 της προσβαλλομένης αποφάσεως ζητείται από τη Γαλλική Δημοκρατία να λάβει όλα τα μέτρα «για τη διακοπή και την ανάκτηση από τους επενδυτές, οι οποίοι αποτελούν τους άμεσους αποδέκτες της ενίσχυσης και τους τωρινούς ιδιοκτήτες του επιβατηγού, της ενίσχυσης που αναφέρθηκε στο άρθρο 1 και χορηγήθηκε παράνομα στον δικαιούχο».

Ένδικες διαδικασίες

- 33 Στις 8 Οκτωβρίου 2001, η Γαλλία άσκησε ενώπιον του Δικαστηρίου προσφυγή ακυρώσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, με την οποία αμφισβήτησε την εκτίμηση της Επιτροπής ότι η επίδικη ενίσχυση δεν αποτελούσε αναπτυξιακή ενίσχυση.

- 34 Στις 20 Φεβρουαρίου 2002, η EURL Le Levant 001 και οι λοιποί προσφεύγοντες, νομικά και φυσικά πρόσωπα, των οποίων τα ονόματα περιλαμβάνονται στο παράρτημα, άσκησαν ενώπιον του Πρωτοδικείου την υπό κρίση προσφυγή.
- 35 Με χωριστό δικόγραφο που κατέθεσαν στις 23 Απριλίου 2002, η Β και 255 λοιποί προσφεύγοντες υπέβαλαν αίτηση λήψεως ασφαλιστικών μέτρων, ζητώντας την αναστολή εκτελέσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως μέχρι να κριθεί επί της ουσίας η προσφυγή ακυρώσεως και την αναστολή εκτελέσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως μέχρις ότου το Πρωτοδικείο αποφανθεί επί της πρώτης αιτήσεως.
- 36 Με διάταξη του προέδρου του Πρωτοδικείου της 25ης Ιουνίου 2002, T-34/02 R, Β κατά Επιτροπής (Συλλογή 2002, σ. II-2803), η αίτηση λήψεως ασφαλιστικών μέτρων απορρίφθηκε.
- 37 Με διάταξη του προέδρου του πέμπτου πενταμελούς τμήματος του Πρωτοδικείου της 30ής Απριλίου 2002, η διαδικασία στην υπόθεση T-34/02 ανεστάλη μέχρι την έκδοση της περατώνουσας τη δίκη αποφάσεως του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-394/01.
- 38 Με απόφαση της 3ης Οκτωβρίου 2002, C-394/01, Γαλλία κατά Επιτροπής (Συλλογή 2002, σ. I-8245), το Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή, τονίζοντας ότι τα διάφορα επιχειρήματα που προέβαλε η Γαλλική Δημοκρατία κατά των εκτιμήσεων της Επιτροπής που αφορούσαν τις δημιουργούμενες θέσεις εργασίας και τις οικονομικές συνέπειες δεν ήσαν βάσιμα ή δεν προβλήθηκαν από το κράτος μέλος αυτό στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας. Η αναστολή της διαδικασίας στην υπό κρίση υπόθεση ήρθη συνεπεία της εκδόσεως της αποφάσεως αυτής.
- 39 Το Πρωτοδικείο, ως μέτρο οργάνωσης της διαδικασίας, κάλεσε, στις 22 Οκτωβρίου 2004, τους διαδίκους να απαντήσουν σε δύο ερωτήσεις, στις οποίες οι προσφεύγοντες απάντησαν με επιστολή της 19ης Νοεμβρίου 2004 και η Επιτροπή με επιστολή της 18ης Νοεμβρίου 2004.

- 40 Με την πρώτη ερώτηση, το Πρωτοδικείο ζήτησε από τους διαδίκους να αναφέρουν αν είχε πραγματοποιηθεί η πώληση του υπερωκεανίου στη CIL, με ποιο τίμημα και αν το τίμημα είχε καταστήσει δυνατή τη μετακύλιση της αξίας της ενισχύσεως.
- 41 Οι προσφεύγοντες απάντησαν ότι η πώληση του υπερωκεανίου *Le Levant* στη CIL πραγματοποιήθηκε στις 2 Ιανουαρίου 2004. Την ημερομηνία αυτή, η CIL εξαγόρασε τις 738 μερίδες συμπλοιοκτησίας του πλοίου τις οποίες δεν κατείχε έναντι του ποσού 17 731 821 ευρώ. Κατά τους προσφεύγοντες, το ποσό αυτό καθορίστηκε σύμφωνα με τις υποσχέσεις αγοράς και πωλήσεων που έγιναν κατά το αρχικό στάδιο του σχεδίου και αντιστοιχεί στο 50 % περίπου της αρχικής αξίας των μερίδων συμπλοιοκτησίας —οι οποίες είχαν αγοραστεί έναντι συνολικού ποσού 35 789 508 ευρώ. Από της 2ας Ιανουαρίου 2004, η CIL κατέστη συνεπώς μοναδικός κύριος των 740 μερίδων που συνιστούσαν τη συμπλοιοκτησία του υπερωκεανίου *Le Levant*, την οποία εξέτασε η προσβαλλόμενη απόφαση, και η συμπλοιοκτησία αυτή λύθηκε.
- 42 Η Επιτροπή ανέφερε ότι δεν διέθετε κανένα πληροφοριακό στοιχείο σχετικά με την τιμή πώλησεως και το αν η τιμή αυτή είχε καταστήσει δυνατή τη μετακύλιση της αξίας της ενισχύσεως.
- 43 Με τη δεύτερη ερώτησή του, το Πρωτοδικείο ζήτησε από τους διαδίκους να αναφέρουν, εφόσον αποδεικνυόταν ότι οι επενδυτές δεν ήσαν πλέον οι τωρινοί κύριοι του υπερωκεανίου *Le Levant* και ότι με την τιμή πώλησεως του υπερωκεανίου είχε μετακυλιστεί η αξία της ενισχύσεως στη CIL, αν η επίμαχη ενίσχυση μπορούσε να ανακτηθεί από τους επενδυτές.
- 44 Απαντώντας στην ερώτηση αυτή, οι προσφεύγοντες ανέφεραν ότι φρονούν ότι η επίμαχη ενίσχυση δεν μπορούσε πλέον να ανακτηθεί από αυτούς, δεδομένου ότι η CIL ήταν ο κύριος του πλοίου *Le Levant* από τις 2 Ιανουαρίου 2004 και ήταν ο πραγματικός αποδέκτης της επίμαχης ενισχύσεως, καθόσον η εταιρία αυτή είχε προσποριστεί, ως κύριος του πλοίου και επιχείρηση δραστηριοποιούμενη στην αγορά, ένα οικονομικό πλεονέκτημα το οποίο αποκτήθηκε εκτός των συνήθων

συνθηκών της αγοράς συνεπεία της παρεμβάσεως των γαλλικών αρχών. Κατά συνέπεια, οι προσφεύγοντες διερωτήθηκαν αν το άρθρο 2 της προσβαλλομένης αποφάσεως, σύμφωνα με το οποίο η Γαλλία έπρεπε να λάβει όλα τα μέτρα που είναι αναγκαία για την ανάκτηση της ενισχύσεως από τους επενδυτές, εξακολουθούσε να έχει αντικείμενο. Τόνισαν, όπως και η προσβαλλόμενη απόφαση υποδηλώνει στις αιτιολογικές σκέψεις 36 και 40, ότι το άρθρο 2 του διατακτικού θα καθίστατο άνευ αντικειμένου την ημέρα κατά την οποία η αξία της ενισχύσεως θα είχε μετακυλιστεί στη CIL, η οποία αποτελεί τον φορέα εκμεταλλεύσεως του πλοίου. Οι προσφεύγοντες ανέφεραν εν συνεχεία ότι, αν ενέμεναν στην προσφυγή τους ακυρώσεως, το Πρωτοδικείο θα μπορούσε εν πάση περιπτώσει να διαπιστώσει ότι, ανεξάρτητα από τους λόγους ακυρώσεως, η επίμαχη ενίσχυση δεν θα μπορούσε να ανακτηθεί από τους ιδιώτες επενδυτές σύμφωνα και με την προσβαλλόμενη απόφαση.

- 45 Η Επιτροπή ισχυρίστηκε ότι η δεύτερη ερώτηση του Πρωτοδικείου είναι ξένη προς την υπό κρίση υπόθεση, η οποία αφορά τη νομιμότητα της προσβαλλομένης αποφάσεως και η οποία πρέπει συνεπώς να εκτιμηθεί βάσει των πληροφοριακών στοιχείων και μόνον τα οποία αυτή διέθετε στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας. Η δεύτερη ερώτηση του Πρωτοδικείου εμπίπτει στην πραγματικότητα στην προβληματική της εκτέλεσεως της επίδικης αποφάσεως, στο πλαίσιο της οποίας εναπόκειται στο οικείο κράτος μέλος να απευθυνθεί στην Επιτροπή, στο πλαίσιο της διοικητικής συνεργασίας, για να της γνωστοποιήσει κάθε ενδεχόμενη ερώτηση ή δυσχέρεια που θα μπορούσε να προκαλέσει ή να αντιμετωπίσει η λόγω εκτέλεση.
- 46 Στις 16 Δεκεμβρίου 2004, οι διάδικοι κλήθηκαν από το Πρωτοδικείο να παραστούν σε άτυπη σύσκεψη ενώπιον του προέδρου του πρώτου πενταμελούς τμήματος και του εισηγητή δικαστή. Η σύσκεψη πραγματοποιήθηκε στο Πρωτοδικείο στις 24 Ιανουαρίου 2005.
- 47 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (πρώτο πενταμελές τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία και, στο πλαίσιο λήψεως μέτρων οργάνωσης της διαδικασίας, οι προσφεύγοντες και η Επιτροπή κλήθηκαν να προσκομίσουν ορισμένα έγγραφα.
- 48 Με επιστολή των προσφευγόντων της 9ης Αυγούστου 2005 και με επιστολή της Επιτροπής της 28ης Ιουλίου 2005, οι διάδικοι προσκόμισαν τα έγγραφα που είχε ζητήσει το Πρωτοδικείο.

- 49 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις ερωτήσεις που έθεσε το Πρωτοδικείο κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 27ης Σεπτεμβρίου 2005.

Αιτήματα των διαδίκων

- 50 Οι προσφεύγοντες ζητούν από το Πρωτοδικείο:

- να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση,
- επικουρικώς να διαπιστώσει ότι η επίμαχη ενίσχυση δεν μπορεί να ανακτηθεί από τους ιδιώτες επενδυτές βάσει του άρθρου 2 της προσβαλλομένης αποφάσεως,
- να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

- 51 Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να κρίνει αβάσιμη και να απορρίψει την προσφυγή,
- να καταδικάσει τους προσφεύγοντες στα δικαστικά έξοδα, συμπεριλαμβανομένων των εξόδων της διαδικασίας ασφαλιστικών μέτρων.

Σκεπτικό

Επί του παραδεκτού της προσφυγής όσον αφορά ορισμένους προσφεύγοντες

1. Επί της πληρεξουσιότητας που δόθηκε για λογαριασμό ορισμένων EURL

— Επιχειρήματα των διαδίκων

- 52 Η Επιτροπή παρατηρεί ότι ο δικηγόρος των προσφευγόντων χειρίζεται την υπό κρίση υπόθεση βάσει των εντολών που του δόθηκαν, αφενός, από τον διαχειριστή των διαφόρων προσφευγουσών EURL και, αφετέρου, από τον μοναδικό εταίρο εκάστης των EURL αυτών. Στο πλαίσιο αυτό, ισχυρίζεται ότι οι εντολές που δόθηκαν στον δικηγόρο από τον διαχειριστή των διαφόρων EURL «φέρουν σφραγίδα-υπογραφή αντί ιδίοχειρης υπογραφής» και δεν έχουν χρονολογηθεί. Επιπλέον, η Επιτροπή σημειώνει ότι οι εντολές που εδόθησαν από τους μοναδικούς εταίρους δέκα EURL —των EURL Le Levant 3, Le Levant 4, Le Levant 73, Le Levant 96, Le Levant 150, Le Levant 153, Le Levant 182, Le Levant 209, Le Levant 272 και Le Levant 273— δεν είναι χρονολογημένες. Τονίζει επίσης ότι ουδεμία εντολή δόθηκε στον δικηγόρο από τους μοναδικούς εταίρους οκτώ EURL —των EURL Le Levant 15, Le Levant 20, Le Levant 46, Le Levant 144, Le Levant 203, Le Levant 250, Le Levant 251 και Le Levant 269. Η Επιτροπή επαφίεται στην κρίση του Πρωτοδικείου όσον αφορά το κύρος των εν λόγω εντολών.
- 53 Οι προσφεύγοντες ισχυρίζονται ότι το άρθρο 44 του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου επιβάλλει μόνο να αποδεικνύεται ότι η εντολή *ad litem* δόθηκε στον δικηγόρο από εκπρόσωπο εξουσιοδοτημένο προς τούτο χωρίς να επιβάλλει ιδιαίτερες τυπικές προϋποθέσεις. Στην υπό κρίση περίπτωση όμως, η Επιτροπή δεν αμφισβητεί ότι ο διαχειριστής μιας EURL είναι πλήρως εξουσιοδοτημένος να διεξάγει δίκη εν ονόματι και για λογαριασμό της εταιρίας την οποία διαχειρίζεται. Επιπλέον, οι προσφεύγοντες τονίζουν ότι, αν το Πρωτοδικείο το θεωρούσε αναγκαίο, θα μπορούσε να τους καλέσει να τακτοποιήσουν την προσφυγή τους κατ' εφαρμογήν του άρθρου 44, παράγραφος 6, του Κανονισμού Διαδικασίας.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

54 Σύμφωνα με το άρθρο 44, παράγραφος 5, του Κανονισμού Διαδικασίας:

«Αν ο προσφεύγων είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, επισυνάπτει στο δικόγραφο της προσφυγής του:

α) το καταστατικό του ή πρόσφατο απόσπασμα του βιβλίου των εμπορικών εταιριών ή πρόσφατο απόσπασμα του βιβλίου των σωματείων ή κάθε άλλο στοιχείο που να αποδεικνύει την ύπαρξη του νομικού προσώπου·

β) αποδεικνύει ότι η εντολή προς τον δικηγόρο δόθηκε προσηκόντως από εκπρόσωπό του εξουσιοδοτημένο προς τούτο.»

55 Πρώτον, όσον αφορά το γεγονός ότι οι εντολές που δόθηκαν στον δικηγόρο από τον διαχειριστή των διαφόρων EURL δεν είναι χρονολογημένες, πρέπει να τονισθεί ότι οι εντολές αυτές προετοιμάστηκαν οπωσδήποτε πριν από την άσκηση της προσφυγής, καθόσον αποτελούν ένα από τα παραρτήματά της. Από την έλλειψη χρονολογίας στις εντολές αυτές δεν επιτρέπεται συνεπώς να συναχθεί το απαράδεκτο της προσφυγής των EURL. Η ίδια απάντηση πρέπει να δοθεί όσον αφορά το επιχείρημα που αντλείται από το γεγονός ότι οι εντολές που δόθηκαν στον δικηγόρο από τους μοναδικούς εταίρους δέκα EURL —των EURL Le Levant 3, Le Levant 4, Le Levant 73, Le Levant 96, Le Levant 150, Le Levant 153, Le Levant 182, Le Levant 209, Le Levant 272 και Le Levant 273— δεν είναι χρονολογημένες.

56 Δεύτερον, όσον αφορά το γεγονός ότι οι εντολές που δόθηκαν στον δικηγόρο από τον διαχειριστή των διαφόρων EURL έφεραν αντί ιδιόχειρης υπογραφής σφραγίδα που περιλαμβάνει την υπογραφή, το όνομα και την ιδιότητα του εν λόγω διαχειριστή, πρέπει να σημειωθεί ότι η χρησιμοποίηση μιας τέτοιας σφραγίδας

εξηγείται από το γεγονός ότι τα έγγραφα των διαφόρων EURL τα υπογράφει ο ίδιος ο διαχειριστής, ο οποίος, αντί να πρέπει να υπογράψει ιδιοχείρως όλα τα πληρεξούσια, δήλωσε τη συγκατάθεσή του με τη χρησιμοποίηση μιας σφραγίδας. Από την υπογραφή των εντολών αυτών με την επίθεση σφραγίδας δεν επιτρέπεται συνεπώς να συναχθεί το απαράδεκτο της προσφυγής των EURL, ελλείψει άλλων στοιχείων από τα οποία να μπορεί να τεθεί εν αμφιβόλω η συγκατάθεση του διαχειριστή.

- 57 Τρίτον, όσον αφορά το γεγονός ότι καμία εντολή δεν δόθηκε στον δικηγόρο από τον οικείο μοναδικό εταίρο όσον αφορά οκτώ EURL —ήτοι τις EURL Le Levant 15, Le Levant 20, Le Levant 46, Le Levant 144, Le Levant 203, Le Levant 250, Le Levant 251 και Le Levant 269—, αρκεί η διαπίστωση ότι η εντολή που δόθηκε στον δικηγόρο από τον διαχειριστή αρκεί για να παράσχει τη δυνατότητα στον δικηγόρο αυτόν να εκπροσωπήσει τα συμφέροντα των εν λόγω εταιριών, τούτο δε τοσούτω μάλλον που οι παρατηρήσεις της Επιτροπής δεν θέτουν εν αμφιβόλω την παροχή πληρεξουσιότητας στον διαχειριστή, αλλ' απλώς επικρίνουν ορισμένα τυπικά στοιχεία των πληρεξουσίων, ήτοι την έλλειψη χρονολογίας και τη χρησιμοποίηση σφραγίδας αντί ιδιόχειρης υπογραφής.
- 58 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι από κανένα επιχείρημα που προέβαλε η Επιτροπή δεν μπορεί να τεθεί εν αμφιβόλω το παραδεκτό της προσφυγής όσον αφορά τις διάφορες EURL.

2. Επί των πληρεξουσιότητων που δόθηκαν από ορισμένα φυσικά πρόσωπα ιδίω ονόματι

— Επιχειρήματα των διαδίκων

- 59 Η Επιτροπή εκθέτει ότι οι πληρεξουσιότητες που έδωσαν τέσσερα από τα 256 φυσικά πρόσωπα που άσκησαν την προσφυγή δεν περιέχουν τον τόπο και τη χρονολογία της υπογραφής τους. Επαφίεται στην κρίση του Πρωτοδικείου ως προς το κύρος των πληρεξουσιότητων αυτών.

- 60 Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι δεν προκύπτει από τον Κανονισμό Διαδικασίας ότι η κατάθεση του εγγράφου το οποίο δόθηκε η πληρεξουσιότητα στον δικηγόρο συνιστά προϋπόθεση του παραδεκτού της προσφυγής. Συγκεκριμένα, αρκεί ο πληρεξούσιος δικηγόρος να αποδείξει την ιδιότητά του και δεν υποχρεούται να προσκομίσει πληρεξούσιο παρά μόνο στην περίπτωση αμφισβήτησεως της υπάρξεώς του (απόφαση του Δικαστηρίου της 16ης Φεβρουαρίου 1965, 14/64, Barge κατά Ανωτάτης Αρχής, Συλλογή τόμος 1965-1968, σ. 31, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 26ης Σεπτεμβρίου 1990, T-139/89, Virgili-Schettini κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή 1990, σ. II-535).

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 61 Οι ιδιώτες επενδυτές ενεργούν στην υπό κρίση υπόθεση υπό διττή ιδιότητα. Η πρώτη συνίσταται στην ιδιότητα του μοναδικού εταίρου των προσφευγουσών EURL και υπό την ιδιότητα αυτή οι επενδυτές έδωσαν τις ανωτέρω εξετασθείσες εντολές για να παράσχουν τη δυνατότητα στον διορισμένο δικηγόρο να εκπροσωπήσει τις EURL αυτές ενώπιον του Πρωτοδικείου. Οι επενδυτές ενεργούν επίσης ως φυσικά πρόσωπα και υπό την ιδιότητα αυτή έδωσαν εντολή στον δικηγόρο να τους εκπροσωπήσει στην υπό κρίση υπόθεση.

- 62 Σύμφωνα με το άρθρο 44, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας:

«Ο πληρεξούσιος δικηγόρος οφείλει να καταθέσει στη γραμματεία αποδεικτικό νομιμοποίησής του που να βεβαιώνει ότι έχει ικανότητα παραστάσεως ενώπιον των δικαστηρίων κράτους μέλους ή άλλου συμβαλλομένου στη συμφωνία ΕΟΧ κράτους.»

- 63 Από τη διάταξη αυτή, προκύπτει ότι ο δικηγόρος δεν υποχρεούται να προσκομίσει πληρεξούσιο κατά την άσκηση προσφυγής, αλλ' απλώς να αποδείξει την πληρεξουσιότητά του σε περίπτωση αμφισβήτησεως (προπαρατεθείσα απόφαση Barge κατά Ανωτάτης Αρχής, σ. 78).

- 64 Ο Κανονισμός Διαδικασίας επιτρέπει συνεπώς σε φυσικά πρόσωπα να εκπροσωπούνται από δικηγόρο χωρίς αυτός να οφείλει να προσκομίζει την εντολή του, ενώ τούτο πρέπει να γίνεται σε περίπτωση νομικού προσώπου. Αρκεί, κατ' αρχήν, να προσκομίζει ο δικηγόρος ένα έγγραφο νομιμοποίησης που να βεβαιώνει την εγγραφή του στον δικηγορικό σύλλογο κράτους μέλους. Η διατύπωση αυτή αρκεί και τηρήθηκε εν προκειμένω.
- 65 Εν πάση περιπτώσει, οι παρατηρήσεις της Επιτροπής αφορούν το γεγονός ότι οι πληρεξουσιότητες που έδωσαν τέσσερα από τα 256 φυσικά πρόσωπα που άσκησαν την προσφυγή δεν περιέχουν τον τόπο και τη χρονολογία της υπογραφή τους. Τα σχετικά πληρεξούσια προετοιμάστηκαν ωστόσο πριν από την άσκηση της προσφυγής, καθόσον αποτελούν ένα από τα παραρτήματά της και το ζήτημα του τόπου της υπογραφής τους δεν έχει επίπτωση στην υπό κρίση υπόθεση. Επομένως, η απουσία χρονολογίας και τόπου στα πληρεξούσια αυτά έγγραφα δεν δημιουργεί αμφισβήτηση που να καθιστά αναγκαία μια τακτοποίηση.
- 66 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι από κανένα από τα επιχειρήματα που προέβαλε η Επιτροπή δεν μπορεί να τεθεί εν αμφιβόλω το παραδεκτό της προσφυγής όσον αφορά τα προσφεύγοντα φυσικά πρόσωπα.
- 67 Κατά συνέπεια, οι ισχυρισμοί περί απαραδέκτου που προέβαλε η Επιτροπή πρέπει να απορριφθούν.

Επί της ουσίας

- 68 Οι προσφεύγοντες προβάλλουν ένδεκα λόγους προς στήριξη της προσφυγής τους. Ο πρώτος λόγος αντλείται από την αναρμοδιότητα της Επιτροπής και την παράβαση του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχείο ζ', ΕΚ, των άρθρων 5 ΕΚ, 87 ΕΚ και 211 ΕΚ, καθώς και από την παράβαση του άρθρου 1 του πρώτου προσθέτου πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως περί των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και

των Θεμελιωδών Ελευθεριών (στο εξής: ΕΣΑΔ). Ο δεύτερος λόγος αντλείται από την παράβαση των διαδικαστικών εγγυήσεων που προβλέπει το άρθρο 88, παράγραφος 2, ΕΚ, του άρθρου 6 του κανονισμού 659/1999 και του άρθρου 6 της ΕΣΑΔ. Ο τρίτος λόγος αντλείται από την παράβαση του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ. Ο τέταρτος λόγος αφορά την παράβαση του άρθρου 4, παράγραφος 7, της έβδομης οδηγίας. Ο πέμπτος λόγος αφορά την παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης. Ο έκτος λόγος αντλείται από την παραβίαση της αρχής της ασφαλείας δικαίου. Ο έβδομος λόγος αντλείται από την παράβαση του άρθρου 14 του κανονισμού 659/1999. Ο όγδοος λόγος αντλείται από την ύπαρξη ουσιαστικών ανακριβειών και προδήλων σφαλμάτων εκτιμήσεως των πραγματικών περιστατικών. Ο ένατος λόγος αντλείται από την παράβαση της υποχρέωσης αιτιολογήσεως. Ο δέκατος λόγος αντλείται από την παράβαση του άρθρου 153, παράγραφος 2, ΕΚ. Ο ενδέκατος λόγος αντλείται από την παράβαση του κανονισμού (ΕΚ) 69/2001 της Επιτροπής, της 12ης Ιανουαρίου 2001, για την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της Συνθήκης ΕΚ στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (ΕΕ L 10, σ. 30).

- 69 Πρέπει να εξεταστεί, κατ' αρχάς, ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως, προτού εξετασθούν τα επιχειρήματα που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο του τρίτου και του ενάτου λόγου.

1. Επί του δευτέρου λόγου

— Επιχειρήματα των διαδίκων

- 70 Οι προσφεύγοντες προσάπτουν στην Επιτροπή ότι προσέβαλε το δικαίωμα ακροάσεως των άρθρων 88, παράγραφος 2, ΕΚ και 6 του κανονισμού 659/1999, που θεσπίστηκε για την εφαρμογή της διατάξεως αυτής, καθώς και ότι παραβίασε τις αρχές του άρθρου 6 της ΕΣΑΔ. Υποστηρίζουν ότι η προσβαλλόμενη απόφαση τους θίγει, ορίζοντάς τους ως άμεσους αποδέκτες μιας παράνομης κρατικής ενισχύσεως της οποίας υποχρεούνται να αποδώσουν το ποσόν και ισχυρίζονται ότι ουδέποτε κλήθηκαν και ουδέποτε τους επετράπη να προβάλουν συναφώς τις παρατηρήσεις τους.

71 Πρώτον, οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι η απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας δεν τους επέτρεπε να θεωρήσουν ότι μπορούσαν να οριστούν ως αποδέκτες της ενισχύσεως, καθόσον η απόφαση αυτή άφηνε να εννοηθεί ότι η εν λόγω ενίσχυση είχε χορηγηθεί στο ναυπηγείο ή στη CIL, που αποτελεί τον φορέα εκμετάλλευσης του πλοίου. Επομένως, η Επιτροπή, λόγω του ότι τροποποίησε την ανάλυσή της σχετικά με τους αποδέκτες της ενισχύσεως κατόπιν της δημοσιεύσεως της αποφάσεως περί κινήσεως της διαδικασίας, θα έπρεπε να δημοσιεύσει νέα απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας, να τάξει προθεσμία στους προσφεύγοντες για να τους παράσχει τη δυνατότητα να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους, ή να λάβει όλα τα δέοντα μέτρα για να επισύρει την προσοχή τους στην πρωτοφανή ιδιότητα που επρόκειτο να τους αναγνωριστεί με την τελική απόφαση, η οποία διέφερε σε μεγάλο βαθμό από την ιδιότητα που διαλαμβανόταν στην απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας. Οι παρατηρήσεις αυτές ήσαν τοσοῦτω μάλλον αναγκαίες καθόσον η προσβαλλόμενη απόφαση τροποποιεί την προηγούμενη πρακτική της Επιτροπής όσον αφορά την έννοια της «δικαιούχου επιχείρησης» εφαρμόζοντάς την σε ιδιώτες επενδυτές που προβαίνουν σε τοποθέτηση κεφαλαίων, καθόσον η απόφαση αυτή δεν λαμβάνει υπόψη την προηγηθείσα έγκριση του νόμου Pons εκ μέρους της Επιτροπής ούτε λαμβάνει υπόψη τη συμπεριφορά των γαλλικών αρχών, οι οποίες δεν κοινοποίησαν την απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας στους προσφεύγοντες —θεωρούμενους αποδέκτες της ενισχύσεως— όπως τούτο είχε ζητηθεί με την απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας.

72 Η Επιτροπή τονίζει ότι, κατά τη νομολογία, το άρθρο 88, παράγραφος 2, ΕΚ δεν απαιτεί ατομική όχληση, αλλά μόνο να ειδοποιούνται όλα τα εν δυνάμει ενδιαφερόμενα πρόσωπα για την κίνηση της διαδικασίας και να τους παρέχεται η δυνατότητα να προβάλουν συναφώς τις παρατηρήσεις τους. Υπό τις συνθήκες αυτές, η δημοσίευση μιας ανακοίνωσης στην Επίσημη Εφημερίδα αποτελεί προσήκον και επαρκές μέσο για να γνωστοποιηθεί σε όλους τους ενδιαφερομένους η κίνηση τυπικής διαδικασίας έρευνας (απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Νοεμβρίου 1984, 323/82, Intermills κατά Επιτροπής, Συλλογή 1984, σ. 3809, σκέψη 17, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 21ης Ιανουαρίου 1999, T-129/95, T-2/96 και T-97/96, Neue Maxhütte Stallwerke και Lech-Stahlwerke κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999 σ. II-17, σκέψη 232). Εν προκειμένω, η απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας, που δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα στις 5 Φεβρουαρίου 2000, ικανοποιεί τις απαιτήσεις αυτές, στον βαθμό που η δημοσίευση αυτή παρέσχε στους ενδιαφερομένους γενικά πληροφοριακά στοιχεία σχετικά με τα ουσιώδη στοιχεία του σχεδίου ενισχύσεως και εξέθεσε τα σημεία του φακέλου σχετικά με τα οποία η Επιτροπή διατηρούσε αμφιβολίες.

- 73 Επιπλέον, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, ακόμη και αν οι προσφεύγοντες θεωρούσαν ότι δεν ήταν οι δικαιούχοι του μέτρου ενισχύσεως, δεν θα μπορούσαν βεσίμως να υποστηρίξουν ότι η εν λόγω διαδικασία δεν τους αφορούσε, καθόσον από τη νομολογία προκύπτει ότι οι ενδιαφερόμενοι, κατά την έννοια του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ, δεν είναι μόνον η επιχείρηση ή οι επιχειρήσεις που επωφελούνται της ενισχύσεως, αλλά και τα πρόσωπα, οι επιχειρήσεις ή οι ενώσεις των οποίων τα συμφέροντα θίγονται, ενδεχομένως, από τη χορήγηση της ενισχύσεως, ιδίως δε οι ανταγωνιστικές επιχειρήσεις (προπαρατεθείσα απόφαση Intermills κατά Επιτροπής, σκέψη 16, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 21ης Μαρτίου 2001, T-69/96, Hamburger Hafen- und Lagerhaus κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2001, σ. II-1037, σκέψη 40).
- 74 Περαιτέρω, η Επιτροπή, απαντώντας στο επιχείρημα των προσφευγόντων ότι τροποποίησε την ανάλυσή της σχετικά με τους δικαιούχους της ενίσχυσης μετά τη δημοσίευση της αποφάσεως περί κινήσεως της διαδικασίας, πράγμα το οποίο θα έπρεπε να είχε ως συνέπεια τη δημοσίευση νέας αποφάσεως περί κινήσεως της διαδικασίας για να τηρηθούν οι διαδικαστικές εγγυήσεις, υποστηρίζει ότι οι αιτιάσεις της κατά της Γαλλικής Δημοκρατίας δεν τροποποιήθηκαν στο πλαίσιο της τυπικής διαδικασίας έρευνας. Έτσι, στην απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας εκτίθενται οι αμφιβολίες της Επιτροπής όσον αφορά το συμβατό της ενισχύσεως σε σχέση με την έβδομη οδηγία και η τελική απόφαση εκτιμά την ενίσχυση αυτή σε σχέση με τις προϋποθέσεις του άρθρου 4, παράγραφος 7, της οδηγίας αυτής, για να καταλήξει στο ότι είναι ασύμβατη προς την κοινή αγορά.
- 75 Δεύτερον, οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι η Επιτροπή παρέβη το άρθρο 6, παράγραφος 1, τρίτη περίοδος, του κανονισμού 659/1999, αρνούμενη να παρατείνει την προθεσμία του ενός μήνα για την υποβολή των παρατηρήσεων της EURL Le Levant 114 σύμφωνα με το αίτημα που αυτή διατύπωσε με την από 19 Ιουλίου 2001 επιστολή της. Το ως άνω περί παρατάσεως αίτημα είναι ωστόσο δεόντως δικαιολογημένο, καθόσον οι επενδυτές μπορούσαν θεμιτώς να θεωρήσουν ότι δεν τους αφορούσε η απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας και η Επιτροπή δεν είναι υποχρεωμένη να εκδώσει απόφαση εντός συγκεκριμένης προθεσμίας στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων.

76 Η Επιτροπή τονίζει ότι από την από 13 Ιουλίου 2001 επιστολή της EURL Le Levant 114 προκύπτει ότι η EURL αυτή είχε λάβει καθυστερημένα γνώση της αποφάσεως περί κινήσεως της διαδικασίας, που δημοσιεύθηκε στις 5 Φεβρουαρίου 2000. Αυτή η καθυστερημένη ενημέρωση αφορούσε και τις λοιπές EURL Le Levant, δεδομένου ότι όλες έχουν ως διαχειριστή ένα μέλος του προσωπικού της Τράπεζας, και ο διαχειριστής της EURL Le Levant 114 παρέσχε την πληρεξουσιότητα στον δικηγόρο της εταιρίας αυτής να παρέμβει ενώπιον της Επιτροπής στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας. Επομένως, το γεγονός στο οποίο οφείλεται η μη παρέμβαση της EURL Le Levant 114 στη διαδικασία που κατέληξε στην έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως δεν συνδέεται με το περιεχόμενο της αποφάσεως περί κινήσεως της διαδικασίας, αλλά μόνο με το ότι η εταιρία αυτή ανακάλυψε καθυστερημένα την απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας και την ύπαρξη της τυπικής διαδικασίας έρευνας. Οι προσφεύγοντες δεν μπορούν συνεπώς να διατείνονται ότι το περιεχόμενο της αποφάσεως περί κινήσεως της διαδικασίας τους οδήγησε να θεωρήσουν ότι δεν τους αφορούσε η διαδικασία αυτή και ότι προσβλήθηκαν ως εκ τούτου οι διαδικαστικές εγγυήσεις τους. Επιπλέον, η Επιτροπή τονίζει ότι υπήρξε μεγάλη υπέρβαση της κανονικής προθεσμίας του ενός μήνα που προβλέπεται μετά τη δημοσίευση της αποφάσεως περί κινήσεως της διαδικασίας, όπως ανέφερε στην από 24 Ιουλίου 2001 επιστολή της σε απάντηση στις δύο επιστολές της EURL Le Levant 114.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

77 Το άρθρο 88, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, ΕΚ ορίζει τα εξής:

«Αν η Επιτροπή διαπιστώσει, αφού τάξει προηγουμένως στους ενδιαφερομένους προθεσμία για να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους, ότι ενίσχυση που χορηγείται από ένα κράτος ή με κρατικούς πόρους δεν συμβιβάζεται με την κοινή αγορά κατά το άρθρο 87, ότι η ενίσχυση αυτή εφαρμόζεται καταχρηστικώς, αποφασίζει ότι το εν λόγω κράτος οφείλει να την καταργήσει ή να την τροποποιήσει εντός προθεσμίας που η ίδια καθορίζει.»

- 78 Από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι η Επιτροπή, προτού διαπιστώσει το ασύμβατο κρατικής ενίσχυσεως προς την κοινή αγορά, πρέπει να έχει τάξει στους ενδιαφερομένους προθεσμία για να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους.
- 79 Το περιεχόμενο της υποχρέωσης αυτής διευκρινίζεται στο άρθρο 1, στοιχείο η', του κανονισμού 659/1999, το οποίο ορίζει το «ενδιαφερόμενο μέρος» ως «κάθε κράτος μέλος και κάθε πρόσωπο, επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων των οποίων τα συμφέροντα μπορεί να θιγούν από τη χορήγηση μιας ενίσχυσης, και ιδίως ο δικαιούχος της ενίσχυσης, οι ανταγωνιστικές επιχειρήσεις και οι επαγγελματικές ενώσεις».
- 80 Στην περίπτωση κατά την οποία, όπως εν προκειμένω, η τυπική διαδικασία έρευνας αφορά παράνομη ενίσχυση η οποία έχει ήδη χορηγηθεί, το ζήτημα του προσδιορισμού του δικαιούχου της ενίσχυσης αποκτά όλη τη σημασία του, δεδομένου ότι το άρθρο 14, παράγραφος 1, του κανονισμού 659/1999 ορίζει ότι, σε περίπτωση «αρνητικής απόφασης» διαπιστώνοντας ότι μια τέτοια ενίσχυση είναι ασύμβατη προς την κοινή αγορά, «η Επιτροπή αποφασίζει την εκ μέρους του οικείου κράτους μέλους λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για την ανάκτηση της ενίσχυσης από τον δικαιούχο».
- 81 Επομένως, στους προσφεύγοντες στην υπό κρίση υπόθεση, ήτοι στους επενδυτές στους οποίους επετράπη να εκπέσουν τις επενδύσεις τους από το φορολογητέο εισόδημά τους, έπρεπε να ταχθεί προθεσμία για την υποβολή των παρατηρήσεων τους στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας, καθόσον προσδιορίζονται στην προσβαλλόμενη απόφαση ως άμεσοι αποδέκτες της ενίσχυσης (αιτιολογική σκέψη 35) και πρόκειται για «ενδιαφερόμενα μέρη» κατά την έννοια του προαναφερθέντος ορισμού.
- 82 Ο προσδιορισμός του δικαιούχου της ενίσχυσης συνιστά οπωσδήποτε «σημαντικό και πραγματικό ζήτημα», κατά την έννοια της πρώτης περιόδου του άρθρου 6,

παράγραφος 1, του κανονισμού 659/1999, το οποίο πρέπει, δυνάμει της διατάξεως αυτής, να περιλαμβάνεται στην απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας αν τούτο είναι δυνατό στο στάδιο αυτό της διαδικασίας, καθόσον με βάση τον προσδιορισμό αυτό η Επιτροπή θα μπορέσει να εκδώσει την απόφαση περί ανακτήσεως.

- 83 Συγκεκριμένα, αν δεν αναφερθεί ως ο δικαιούχος της επίδικης ενίσχυσης, είτε με την απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας είτε σε μεταγενέστερο στάδιο της τυπικής διαδικασίας έρευνας που προηγείται της εκδόσεως της τελικής αποφάσεως με την οποία διαπιστώνεται το ασύμβατο της ενίσχυσης προς την κοινή αγορά, σε αυτό το είδος του ενδιαφερομένου μέρους δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι τάχθηκε προσηκόντως προθεσμία για να υποβάλει τις παρατηρήσεις του, καθόσον μπορεί θεμιτώς να θεωρήσει ότι οι παρατηρήσεις αυτές δεν είναι αναγκαίες, δεδομένου ότι δεν προσδιορίζεται ως δικαιούχος της προς ανάκτηση ενίσχυσης.
- 84 Στο πλαίσιο αυτό, ήτοι προκειμένου να κριθεί αν μπορεί πράγματι να θεωρηθεί ότι στους δικαιούχους της προς ανάκτηση ενίσχυσης τάχθηκε προθεσμία για να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας, πρέπει κατ' αρχάς να εξεταστεί η απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας που δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα στις 5 Φεβρουαρίου 2000.
- 85 Στην απόφαση αυτή, η Επιτροπή ανέφερε ότι διατηρούσε αμφιβολίες όσον αφορά την τήρηση των προϋποθέσεων του άρθρου 4, παράγραφος 7, της έβδομης οδηγίας. Κάλεσε, επίσης, τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους εντός ενός μήνα από της ημερομηνίας της δημοσιεύσεως. Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει, ωστόσο, ότι η απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας δεν κάνει καμία αναφορά στους επενδυτές ως ενδεχόμενους δικαιούχους της προβαλλόμενης ενίσχυσης, αλλ' αφήνει αντιθέτως να εννοηθεί ότι ο εν λόγω δικαιούχος ήταν η CIL, η οποία προσδιοριζόταν ως φορέας εκμετάλλευσης και ο τελικός κύριος του πλοίου.

86 Έτσι, όσον αφορά τους ιδιώτες επενδυτές, η απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας ανέφερε στο τρίτο εδάφιο του τμήματος που τιτλοφορείται «Περίληψη» τα εξής:

«Το σκάφος [...] είχε χρηματοδοτηθεί από ιδιώτες επενδυτές, οι οποίοι εν συνεχεία το εκμίσθωσαν στη CIL. Οι επενδυτές είχαν το δικαίωμα να εκπέσουν τις επενδυτικές δαπάνες τους από το φορολογητέο εισόδημα, σύμφωνα με ένα φορολογικό καθεστώς που είχε εγκρίνει η Επιτροπή [...]».

87 Όσον αφορά τη CIL, αντιθέτως, η απόφαση αυτή ανέφερε, στο ίδιο σημείο, τα εξής:

«Η Επιτροπή εκτίμησε ότι οι φορολογικές απαλλαγές αντιπροσώπευαν καθαρό ισοδύναμο επιχορήγησης ύψους 34%. Οι απαλλαγές αυτές επέτρεψαν στη CIL να μισθώσει το σκάφος σε πολύ χαμηλή τιμή. [H] CIL είχε την εκμετάλλευση (και είναι ο τελικός ιδιοκτήτης) του σκάφους [...] [H] CIL οφείλει να εκμεταλλεύεται το σκάφος για ένα ελάχιστο χρονικό διάστημα πέντε ετών κυρίως προς και από το Saint-Pierre-et-Miquelon, και να αγοράσει το σκάφος από τους επενδυτές κατά τη λήξη της περιόδου αυτής.»

88 Επομένως, οι επενδυτές μπορούσαν δικαιολογημένα να θεωρήσουν ότι δεν τους αφορούσε η απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας, δεδομένου ότι η απόφαση αυτή ανέφερε ότι το φορολογικό καθεστώς δυνάμει του οποίου τους επετράπη να εκπέσουν τις επενδύσεις τους από το φορολογητέο εισόδημά τους —ήτοι ο νόμος Rons— είχε εγκριθεί από την Επιτροπή.

89 Επιπλέον, από το περιεχόμενο των συζητήσεων που πραγματοποιήθηκαν μεταξύ των γαλλικών αρχών και της Επιτροπής στο πλαίσιο της προκαταρκτικής

διαδικασίας έρευνας προκύπτει ότι ως μόνος δικαιούχος της ενίσχυσης αναφερόταν στο στάδιο αυτό της διαδικασίας η CIL, «ο εφοπλιστής» του πλοίου, και όχι οι ιδιώτες επενδυτές (βλ. την από 12 Μαΐου 1999 επιστολή, που απηύθυνα οι γαλλικές αρχές στην Επιτροπή). Στο πλαίσιο αυτό εξάλλου, η CIL —και όχι οι ιδιώτες επενδυτές— μπόρεσε να μετάσχει στη διοικητική διαδικασία (βλ. την προσβαλλόμενη απόφαση, αιτιολογικές σκέψεις 10 και 11).

- 90 Ο αρχικός προσδιορισμός της CIL ως δικαιούχου της προβαλλόμενης ενίσχυσης ενισχύεται εξάλλου από το γεγονός ότι η απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας αναφέρεται στην έννοια του δικαιούχου της ενίσχυσης στον ενικό και όχι στον πληθυντικό, όπως αυτό συμβαίνει στην προσβαλλόμενη απόφαση. Έτσι, η Επιτροπή ζήτησε από τις γαλλικές αρχές, με την απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας (προτελευταίο εδάφιο του τμήματος που τιτλοφορείται «Επιστολή»), να διαβιβάσουν αμελλητί αντίγραφο της αποφάσεως αυτής στον «δικαιούχο της ενίσχυσης».
- 91 Επομένως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι στους ιδιώτες επενδυτές, δεδομένου ότι δεν προσδιορίστηκαν ως δικαιούχοι της ενίσχυσης στην απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας, δεν τάχθηκε, στο στάδιο αυτό, «προθεσμία για να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους» κατ' εφαρμογήν του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ ούτε «εκλήθησαν να υποβάλουν παρατηρήσεις εντός ορισμένης προθεσμίας» κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 659/1999.
- 92 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει κατά τα λοιπά να εξεταστεί η απάντηση που έδωσε η Επιτροπή στην υποβληθείσα από την EURL Le Levant 114, με επιστολή της 19ης Ιουλίου 2001, αίτηση περί παρατάσεως της προθεσμίας του ενός μήνα που χορηγήθηκε στα ενδιαφερόμενα μέρη για να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους επί της αποφάσεως περί κινήσεως της διαδικασίας. Συγκεκριμένα, το άρθρο 6, παράγραφος 1, τελευταία περίοδος, του κανονισμού 659/1999 ορίζει ότι: «σε δεόντως δικαιολογημένες περιπτώσεις, η Επιτροπή μπορεί να παρατείνει [την κανονική προθεσμία του ενός μήνα που παρέχεται στα ενδιαφερόμενα μέρη για να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους επί της αποφάσεως περί κινήσεως της διαδικασίας]».

- 93 Με επιστολή όμως της 24ης Ιουλίου 2001, η Επιτροπή απάντησε στην επιστολή της EURL Le Levant 114, διαπιστώνοντας ότι η προθεσμία του ενός μήνα από της ημερομηνίας δημοσίευσής της αποφάσεως περί κινήσεως της διαδικασίας, που προβλέπεται για την κατάθεση παρατηρήσεων εκ μέρους των ενδιαφερομένων μερών είχε «προ πολλού εκπνεύσει», χωρίς να λάβει θέση επί του αιτήματος παρατάσεως της προθεσμίας αυτής που υπέβαλε η EURL Le Levant 114. Η άρνηση αυτή είναι τοσούτω μάλλον επικριτέα που η απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας δεν προσδιόριζε τους ιδιώτες επενδυτές ως δικαιούχους της προς ανάκτηση ενισχύσεως, αλλά άφηνε να εννοηθεί αντιθέτως ότι ο δικαιούχος ήταν η CIL, η οποία προσδιοριζόταν ως ο φορέας εκμετάλλευσης και ο τελικός κύριος του πλοίου.
- 94 Επομένως, η Επιτροπή, δεδομένου ότι δεν επέτρεψε στην EURL Le Levant 114 να υποβάλει τις παρατηρήσεις της επί της αποφάσεως περί κινήσεως της διαδικασίας, καθόσον απέρριψε το αίτημα περί παρατάσεως της σχετικής προθεσμίας, χωρίς μάλιστα να εκθέσει τους λόγους για τους οποίους το αίτημα της 19ης Ιουλίου 2001 δεν ήταν «δεόντως δικαιολογημένο», παρέβη το άρθρο 6, παράγραφος 1, τρίτη περίοδος, του κανονισμού 659/1999.
- 95 Αν δεν υπήρχε αυτή η παρατυπία, ήτοι αν οι προσφεύγοντες ή η EURL Le Levant 114 είχαν πράγματι τη δυνατότητα στο πλαίσιο της τυπικής διαδικασίας έρευνας να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους επί του προσδιορισμού τους ως δικαιούχων της προς ανάκτηση ενισχύσεως, δεν μπορεί να αποκλειστεί ότι η διαδικασία θα μπορούσε να καταλήξει σε διαφορετικό αποτέλεσμα όσον αφορά κυρίως την εκτίμηση του ασύμβατου της ενίσχυσης προς την κοινή αγορά σύμφωνα με τα κριτήρια του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ.
- 96 Επιπλέον, πρέπει να τονισθεί ότι η Επιτροπή δεν μπορεί να καλύπτεται πίσω από μια τυπολατρική ερμηνεία των υποχρεώσεών της στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων, στον βαθμό που αυτό που εδώ είναι σημαντικό είναι το γεγονός ότι ένας ιδιώτης, κατά του οποίου η Επιτροπή πρόκειται να λάβει βλαπτική απόφαση προσδιορίζοντας τον ως δικαιούχο ασύμβατης ενίσχυσης και από τον οποίο η

ενίσχυση αυτή πρέπει να ανακτηθεί, πρέπει να μπορεί να έχει τη δυνατότητα να προβάλλει τις παρατηρήσεις του πριν από την έκδοση μιας τέτοιας αποφάσεως.

- 97 Εν προκειμένω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η προσβαλλόμενη απόφαση ελήφθη χωρίς να δοθεί μια τέτοια δυνατότητα στους ιδιώτες επενδυτές. Η Επιτροπή, αρνούμενη να ακούσει την EURL Le Levant 114 και μη προσδιορίζοντας με την απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας τους επενδυτές ως δικαιούχους της ενδεχομένως ασύμβατης ενίσχυσης που πρέπει να ανακτηθεί, παραβίασε μια γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου. Σύμφωνα με την αρχή αυτή, κάθε πρόσωπο κατά του οποίου μπορεί να ληφθεί βλαπτική απόφαση πρέπει να είναι σε θέση να γνωστοποιεί επωφελώς την άποψή του όσον αφορά τα επιβαρυντικά γι' αυτό στοιχεία που έλαβε υπόψη της η Επιτροπή για να στηρίξει την επίδικη απόφαση. Έτσι, στο πλαίσιο διαδικασίας στηριζομένης στο άρθρο 86, παράγραφος 3, ΕΚ (πρώην άρθρο 90, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΚ), όπου, όπως και στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων, ο αποδέκτης της αποφάσεως της Επιτροπής είναι το οικείο κράτος, το Δικαστήριο έχει αναγνωρίσει το δικαίωμα ακροάσεως στις επιχειρήσεις που επωφελούνται από το επίμαχο κρατικό μέτρο, τονίζοντας ότι οι επιχειρήσεις αυτές ήσαν οι αμέσως επωφελούμενες από το επιβαλλόμενο κρατικό μέτρο, ότι αναφέρονταν ονομαστικά στο μέτρο αυτό και ρητά στην επίδικη απόφαση και ότι υφίσταντο άμεσα τις οικονομικές συνέπειες της εν λόγω αποφάσεως (απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Φεβρουαρίου 1992, C-48/90 και C-66/90, Κάτω Χώρες κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. I-565, σκέψεις 50 και 51).
- 98 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η Επιτροπή παρέβη τα άρθρα 88, παράγραφος 2, ΕΚ και 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 659/1999.
- 99 Κατά συνέπεια, ο δεύτερος λόγος πρέπει να κριθεί βάσιμος χωρίς να χρειάζεται να εξεταστεί η αιτίαση που αφορά την παραβίαση των αρχών που διαπνέουν το άρθρο 6 της ΕΣΑΔ.

2. Επί του τρίτου λόγου, που αντλείται από την παράβαση του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ και του ενάτου λόγου, που αντλείται από την παράβαση της υποχρέωσης αιτιολογήσεως

— Επιχειρήματα των διαδίκων

100 Πρώτον, οι προσφεύγοντες ισχυρίζονται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση παραβαίνει το άρθρο 87, παράγραφος 1, ΕΚ, καθόσον χαρακτηρίζει τους ιδιώτες επενδυτές ως δικαιούχους της ενίσχυσης, ενώ το επίμαχο μέτρο δεν τους παρέχει κανένα ανταγωνιστικό πλεονέκτημα και δεν επηρεάζει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών. Μόνον ο επιχειρηματίας ο οποίος απέκτησε πλεονεκτήματα και ο οποίος βρίσκεται σε ευνοϊκότερη θέση από αυτή των ανταγωνιστών του λόγω της ενισχύσεως θα μπορούσε να χαρακτηριστεί δικαιούχος επιχείρηση κατά την έννοια της διατάξεως αυτής. Η αναζήτηση του πραγματικού δικαιούχου μιας ενίσχυσης, ο οποίος μπορεί να μην είναι ο τυπικός αποδέκτης του μέτρου, συνεπάγεται έτσι τον προσδιορισμό της επιχείρησης που απολαμβάνει πράγματι ένα οικονομικό πλεονέκτημα το οποίο συνδέεται με τις εμπορικές δραστηριότητές της και μπορεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό (απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Μαρτίου 1991, C-303/88, Ιταλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. I-1433, σκέψη 57).

101 Εν προκειμένω, οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι υπάρχει μια θεμελιώδης διαφορά μεταξύ των ιδιωτών επενδυτών, που είναι οι άμεσοι αποδέκτες των παρεχομένων φορολογικών πλεονεκτημάτων, και της οικείας επιχείρησης, ήτοι του φορέα εκμετάλλευσης CIL, η οποία αποτελεί τον έμμεσο αποδέκτη του οικονομικού πλεονεκτήματος στην οικεία αγορά και, κατά συνέπεια, τον δικαιούχο της κρατικής ενίσχυσης (βλ., για μια περίπτωση διάκρισης μεταξύ δικαιούχου ενός φορολογικού πλεονεκτήματος και δικαιούχου ενός οικονομικού πλεονεκτήματος, απόφαση του Δικαστηρίου της 19ης Σεπτεμβρίου 2000, C-156/98, Γερμανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-6857, σκέψεις 26 και 27). Το φορολογικό πλεονέκτημα αποτελεί μόνον ένα μέσο στον μηχανισμό της ενίσχυσης και όχι πραγματικό πλεονέκτημα που νοθεύει τον ανταγωνισμό στο επίπεδο των ιδιωτών επενδυτών. Έτσι, η προσβαλλόμενη απόφαση συγχέει το φορολογικό πλεονέκτημα, του οποίου επωφελούνται άμεσα οι ιδιώτες επενδυτές όπως τούτο αναφέρθηκε στην αιτιολογική σκέψη 35, και το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα που μπορεί να προκύψει έμμεσα από αυτό και του οποίου επωφελείται μόνον η CIL. Από το γεγονός ότι οι επενδυτές επωφελούνται ενός φορολογικού πλεονεκτήματος δεν μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι επωφελούνται ενός ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος σε μια συγκεκριμένη αγορά, το οποίο επηρεάζει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών.

- 102 Ομοίως, οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι η προσβαλλόμενη απόφαση παραβαίνει την υποχρέωση αιτιολογήσεως, καθόσον δεν διευκρινίζει σε τι συνίσταται το πλεονέκτημα που έλαβαν οι ιδιώτες επενδυτές (απόφαση του Δικαστηρίου της 24ης Οκτωβρίου 1996, C-329/93, C-62/95 και C-63/95, Γερμανία κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. I-5151, σκέψη 56). Επί του σημείου αυτού, επικρίνουν το γεγονός ότι η προσβαλλόμενη απόφαση, χωρίς να αναζητήσει το οικονομικό πλεονέκτημα του οποίου, χωρίς να έχουν καμία ευθύνη στη χρησιμοποίηση του πλοίου, μπορούσαν να επωφεληθούν, τους θεωρεί μολαταύτα δικαιούχους της ενίσχυσης για τον λόγο και μόνον ότι τυγχάνουν μιας ελάφρυνσης του φόρου εισοδήματος, αναφέροντας στην αιτιολογική σκέψη 39 ότι, παρόλο που είναι αμφίβολο ότι κάποιος από τους ιδιώτες επενδυτές μπορεί να κριθεί υπεύθυνος για την κακή χρήση της ενίσχυσης, ωστόσο οι επενδυτές αυτοί είναι που έτυχαν της φορολογικής απαλλαγής και εξακολουθούν να τυγχάνουν ως ιδιοκτήτες σκάφους που αγοράστηκε με ευνοϊκούς όρους.
- 103 Η προσβαλλόμενη απόφαση έχει επίσης αντιφατική αιτιολογία, καθόσον προσπαθεί να αποδώσει στους ιδιώτες επενδυτές τις συνέπειες ενός οικονομικού πλεονεκτήματος, ενώ το πλεονέκτημα αυτό παρασχέθηκε στην πραγματικότητα είτε στο ναυπηγείο για τη ναυπήγηση είτε στη CIL, στο πλαίσιο της διαχείρισης και της εκμετάλλευσης του πλοίου. Έτσι, όσον αφορά το ναυπηγείο, η αιτιολογική σκέψη 41 της προσβαλλομένης αποφάσεως τονίζει ότι δεν πρέπει να ανακτηθεί από αυτό η ενίσχυση, δεδομένου ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνο για τη χρησιμοποίηση του πλοίου μετά την παράδοσή του. Λίγο πριν όμως, η αιτιολογική σκέψη 37 αναφέρει ότι μπορεί να θεωρηθεί ότι το ναυπηγείο επωφελήθηκε εμέσως της ενίσχυσης, εφόσον λόγω αυτής μπόρεσε να δεχθεί παραγγελία που ίσως δεν θα του είχε δοθεί διαφορετικά. Ομοίως, όσον αφορά τη CIL, η Επιτροπή θα έπρεπε να της καταλογίσει την ευθύνη της προσβαλλόμενης μη τηρήσεως των ουσιαστικών κανόνων του ΟΟΣΑ, στον βαθμό που η εταιρία αυτή είναι υπεύθυνη για τη χρησιμοποίηση του πλοίου. Από την άποψη αυτή, η προσβαλλόμενη απόφαση δεν εξηγεί πώς η ανάκτηση από τους ιδιώτες επενδυτές θα έχει ως αποτέλεσμα να στερήσει τον φορέα εκμετάλλευσης και τον διαχειριστή της συμπλοιοκτησίας από την τελική απόλαυση του οικονομικού πλεονεκτήματος άπαξ και το πλοίο θα έχει πωληθεί σε ευνοϊκή τιμή.

104 Δεύτερον, οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι η προσβαλλόμενη απόφαση παραβαίνει το άρθρο 87, παράγραφος 1, ΕΚ και την υποχρέωση αιτιολογήσεως, καθόσον δεν αναφέρει για ποιο λόγο η επίμαχη ενίσχυση μπορεί να επηρεάσει τον ανταγωνισμό και το εμπόριο εντός της Κοινότητας (προπαρατεθείσες αποφάσεις του Δικαστηρίου, Intermills κατά Επιτροπής, σκέψη 38 της 13ης Μαρτίου 1985, 296/82 και 318/82, Κάτω Χώρες και Leeuwarder Papierwarenfabriek κατά Επιτροπής, Συλλογή 1985, σ. 809, σκέψεις 22 έως 24, και Γερμανία κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψεις 52 και 53). Ειδικότερα, οι προσφεύγοντες τονίζουν ότι η προσβαλλόμενη απόφαση δεν προσδιορίζει την αγορά στην οποία νοθεύθηκε ο ανταγωνισμός και στην οποία απέκτησαν πλεονεκτήματα οι ιδιώτες επενδυτές. Έτσι, από την προσβαλλόμενη απόφαση δεν μπορεί να συναχθεί αν η σχετική αγορά είναι η αγορά των υπηρεσιών κρουαζιέρας ή η αγορά προϊόντων σχετικών με τα κρουαζιερόπλοια, όπως δεν μπορεί να συναχθεί ποια είναι η γεωγραφική διάσταση μιας τέτοιας αγοράς, η οποία θα μπορούσε να είναι παγκόσμια, περιφερειακή ή η τοπική αγορά του Saint-Pierre-et-Miquelon. Ομοίως, η προσβαλλόμενη απόφαση δεν προσδιορίζει την επίμαχη στρέβλωση του ανταγωνισμού, πράγμα το οποίο είναι τοσούτω μάλλον δυσχερές που ο νόμος Pons εφαρμόζεται σε όλους τους φορολογουμένους και ένα φορολογικό μέτρο το οποίο ωφελεί κατά τον ίδιο τρόπο όλους τους φορολογουμένους δεν νοθεύει τον ανταγωνισμό [βλ. ανακοίνωση (ΕΚ) 96/C 266/14 της Επιτροπής, βάσει του άρθρου [88], παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΚ, που απευθύνεται στα άλλα κράτη μέλη και τους λοιπούς ενδιαφερόμενους αναφορικά με τις ενισχύσεις που χορήγησε η Ισπανία για την αγορά οχημάτων δημοσίας χρήσεως, Plan Renove Industrial (ΕΕ 1996, C-266, σ. 10)]. Ο νόμος Pons είναι επιλεκτικός μόνον από την άποψη των τελικών δικαιούχων, καθόσον ωφελεί πλήρως μόνον ορισμένες επιχειρήσεις εγκατεστημένες στα γαλλικά υπερπόντια εδάφη. Τέλος, η φορολογική κατάσταση ιδιωτών επενδυτών ουδόλως επηρεάζει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών.

105 Τρίτον, οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι η απόφαση 1999/719/ΕΚ της Επιτροπής, της 30ής Μαρτίου 1999, σχετικά με κρατική ενίσχυση την οποία προτίθεται να χορηγήσει η Γαλλία υπό μορφή αναπτυξιακής ενίσχυσης για την πώληση δύο επιβατικών πλοίων που πρόκειται να κατασκευάσει η Chantiers de l'Atlantique και τα οποία θα εκμεταλλεύεται η Renaissance Financial στη Γαλλική Πολυνησία (ΕΕ L 292, σ. 23, στο εξής: απόφαση Renaissance), η οποία κηρύσσει συμβατή προς την κοινή αγορά μια ενίσχυση την οποία σχεδίαζε να χορηγήσει η

Γαλλική Δημοκρατία υπό τη μορφή φορολογικών πλεονεκτημάτων χορηγούμενων σε ιδιώτες επενδυτές στο πλαίσιο του νόμου Pons, επαναλαμβάνει τη διάκριση αυτή μεταξύ του επενδυτή και του επιχειρηματία, καθόσον αναφέρει ότι ως πραγματικός δικαιούχος της ενίσχυσης έπρεπε να θεωρηθεί η Renaissance Financial και όχι οι επενδυτές που είναι φυσικά πρόσωπα. Επιπλέον, η απόφαση Renaissance αναφέρει επίσης ότι ο πραγματικός δικαιούχος της ενίσχυσης είναι το ναυπηγείο, στην περίπτωση κατά την οποία δεν θα τηρηθούν οι προϋποθέσεις που διαλαμβάνονται στην απόφαση αυτή και εφόσον, μεταξύ άλλων, η ενίσχυση δεν θα θεωρηθεί σύμφωνη προς το άρθρο 4, παράγραφος 7, της έβδομης οδηγίας. Περαιτέρω, όσον αφορά την εφαρμογή των κριτηρίων του ΟΟΣΑ, κυρίως δε την προϋπόθεση περί κατοικίας του πραγματικού κυρίου και την προϋπόθεση σύμφωνα με την οποία η επιχείρηση που είναι δικαιούχος της ενίσχυσης δεν πρέπει να είναι μη λειτουργούσα θυγατρική αλλοδαπής εταιρίας, ούτε η απόφαση 92/569/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 31ης Ιουλίου 1992, όσον αφορά την ενίσχυση της Γερμανίας προς υποστήριξη της παραγγελίας της κινεζικής ναυτιλιακής εταιρείας Cosco για τη ναυπήγηση τεσσάρων πλοίων μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων (ΕΕ L 367, σ. 29, στο εξής: απόφαση Cosco), ούτε η απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας στην υπό κρίση υπόθεση προσδιορίζουν τους οικείους επενδυτές ως πραγματικούς κυρίου του πλοίου ή ως δικαιούχος της ενίσχυσης.

106 Πρώτον, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι το σχέδιο *Le Levant* τέθηκε σε εφαρμογή για να παράσχει τη δυνατότητα στους ιδιώτες επενδυτές να τύχουν ενός φορολογικού πλεονεκτήματος. Το γεγονός ότι ο μηχανισμός αυτός είναι νόμιμος σύμφωνα με το γαλλικό δίκαιο δεν εξασφαλίζει, αυτό καθεαυτό, τη νομιμότητά του από την άποψη των κανόνων που εφαρμόζονται στις κρατικές ενισχύσεις. Συνάφως, η Επιτροπή, αφού υπενθύμισε ότι οι περιπτώσεις εφαρμογής του νόμου Pons όσον αφορά τις ναυπηγικές εργασίες πρέπει να της κοινοποιούνται, υποστηρίζει ότι κάθε ιδιώτης επενδυτής επωφελήθηκε, στο πλαίσιο του φόρου εισοδήματος, λόγω της φορολογικής διαφάνειας των EURL, της εκπτώσεως που προβλέπει ο νόμος Pons υπέρ ορισμένων επιχειρήσεων που πραγματοποιούν επενδύσεις σε υπερπόντια εδάφια. Κατά συνέπεια, η κρατική ενίσχυση που προκύπτει από το ευεργέτημα του νόμου Pons υπό μορφή φορολογικής ελαφρύνσεως ισοδυναμεί με ενίσχυση για τη λειτουργία υπέρ της προσφοράς κρουαζιερών από τα πρόσωπα που έχουν την κυριότητα και την εκμετάλλευση του πλοίου.

107 Δεύτερον, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση εκθέτει σαφώς, εκ του τίτλου της, ότι η επίμαχη ενίσχυση αφορά την εκμετάλλευση ενός υπερωκεανίου που προοριζόταν να χρησιμοποιηθεί στο Saint-Pierre-et-Miquelon. Από την ανάλυση που ανέπτυξε η Επιτροπή όσον αφορά την αξιολόγηση της

«αναπτυξιακής» συνιστώσας και των οικονομικών επιπτώσεων του σχεδίου *Le Levant* προκύπτει επίσης ότι η προσβαλλόμενη απόφαση αναφέρεται πράγματι στην εκμετάλλευση ενός κρουαζιερόπλοιου και στην προσφορά κρουαζιερών. Τούτο προκύπτει επίσης από τη φύση του νόμου Rons και από τα χαρακτηριστικά του σχεδίου *Le Levant*. Η Επιτροπή τονίζει επίσης ότι η προσβαλλόμενη απόφαση εκθέτει σαφώς ότι οι επενδυτές, που ήσαν τότε κύριοι του πλοίου, απέκτησαν φορολογικά πλεονεκτήματα προοριζόμενα να αντισταθμίσουν τις ιδιαίτερες δυσχέρειες μιας παραγωγικής επένδυσης της οποίας η εκμετάλλευση θα πραγματοποιούνταν στα υπερπόντια εδάφη για περίοδο πέντε ετών, μετά τη λήξη της οποίας έπρεπε να πωλήσουν το πλοίο στη CIL σε τιμή με την οποία θα μετακυλιόταν η ενίσχυση στην τελευταία αυτή, οπότε αυτή θα αποτελούσε τον τελικό δικαιούχο της ενίσχυσης μόνον όταν το πλοίο θα της είχε πωληθεί σε ευνοϊκή τιμή (προσβαλλόμενη απόφαση, αιτιολογικές σκέψεις 36, 39 και 40). Τέλος, η Επιτροπή τονίζει ότι η αιτιολογική σκέψη 16 της προσβαλλομένης αποφάσεως διευκρινίζει το πλαίσιο στο οποίο επρόκειτο να πραγματοποιηθεί η εκτίμηση της επίμαχης ενισχύσεως, ήτοι το άρθρο 4, παράγραφος 7, της έβδομης οδηγίας, και ότι η αιτιολογική σκέψη 33 αποτελεί το συμπέρασμα της εκτιμήσεως αυτής, ήτοι ότι η ενίσχυση αυτή δεν τηρούσε τα κριτήρια της εν λόγω διατάξεως. Από κανένα στοιχείο της αναλύσεως αυτής δεν μπορούσε να συναχθεί ότι ο δικαιούχος της ενίσχυσης έπρεπε να είναι το ναυπηγείο.

- 108 Τρίτον, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση δεν αντιφάσκει προς την προηγούμενη πρακτική της λήψεως αποφάσεων. Όσον αφορά την απόφαση *Renaissance*, σημειώνει ότι επρόκειτο πράγματι για μια περίπτωση εφαρμογής του νόμου Rons και ότι οι γαλλικές αρχές είχαν αναφέρει στην Επιτροπή ότι το επίμαχο χρηματοδοτικό σχήμα προέβλεπε την παρέμβαση δομών που αφορούσαν ιδιώτες και ότι, όταν το αντικείμενο της επένδυσης θα μισθωνόταν στο πλαίσιο χρηματοδοτικής μίσθωσης στην επιχείρηση που είχε την εκμετάλλευση, η διοίκηση θα ήλεγχε αν το φορολογικό πλεονέκτημα είχε μεταβιβαστεί στην τελευταία αυτή με μείωση των τελών με τα οποία αυτή επιβαρυνόταν. Ωστόσο, η απόφαση αυτή εκδόθηκε με βάση τα πληροφοριακά στοιχεία που είχε παράσχει το κράτος μέλος και σύμφωνα με τα οποία οι εν λόγω επενδυτές αποτελούσαν μητροπολιτικές εταιρίες και ο προκρινθείς μηχανισμός παρείχε τη δυνατότητα πραγματικής μεταβίβασης της φορολογικής ενίσχυσης στον εφοπλιστή, ήτοι επρόκειτο για ένα σχήμα κατ' ουσίαν διαφορετικό από αυτό της υπό κρίση υποθέσεως. Όσον αφορά την απόφαση *Cosco*, η Επιτροπή τονίζει ότι η κατάσταση ήταν θεμελιωδώς διαφορετική από την παρούσα κατάσταση, δεδομένου ότι η κινέζικη εφοπλιστική εταιρία *Cosco* είχε παραγγείλει πλοία μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων σε γερμανικά ναυπηγεία και ότι η κοινοποιηθείσα ενίσχυση προοριζόταν να καλύψει τμήμα του συμβατικού τιμήματος των εν λόγω πλοίων.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 109 Το άρθρο 87, παράγραφος 1, ΕΚ ορίζει ότι «ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχείρισεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές, εκτός αν η παρούσα συνθήκη ορίζει άλλως».
- 110 Για τον χαρακτηρισμό ενισχύσεως ως κρατικής ενισχύσεως ασύμβατης προς την κοινή αγορά απαιτείται να πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις της διατάξεως αυτής (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 21ης Μαρτίου 1990, C-142/87, Βέλγιο κατά Επιτροπής, αποκαλούμενη «Tubemeuse», Συλλογή 1990, σ. I-959, σκέψη 25· της 16ης Μαΐου 2002, C-482/99, Γαλλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. I-4397, σκέψη 68, και της 24ης Ιουλίου 2003, C-280/00, Altmark Trans και Regierungspräsidium Magdeburg, Συλλογή 2003, σ. I-7747, σκέψη 74). Από το άρθρο 87, παράγραφος 1, ΕΚ προκύπτει ότι οι προϋποθέσεις αυτές είναι οι ακόλουθες. Πρώτον, πρέπει να πρόκειται για παρέμβαση του κράτους ή βασιζόμενη σε κρατικούς πόρους. Δεύτερον, η παρέμβαση αυτή πρέπει να μπορεί να επηρεάζει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών. Τρίτον, πρέπει να παρέχει ένα πλεονέκτημα στον αποδέκτη της διά της ευνοϊκής μεταχείρισεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής. Τέταρτον, πρέπει να νοθεύει ή να απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό.
- 111 Πρέπει επίσης να υπομνηστεί ότι, κατά πάγια νομολογία, από την αιτιολογία μιας βλαπτικής ατομικής πράξεως πρέπει να διαφαίνεται κατά τρόπο σαφή και μη διφορούμενο η συλλογιστική της κοινοτικής αρχής που εξέδωσε την πράξη, κατά τρόπο που να καθιστά δυνατό στους ενδιαφερομένους να γνωρίζουν τους λόγους που δικαιολογούν τη λήψη του μέτρου και στο αρμόδιο δικαιοδοτικό όργανο να ασκεί τον έλεγχό του (απόφαση του Δικαστηρίου της 2ας Απριλίου 1998, C-367/95 P, Επιτροπή κατά Sytraval και Brink's France, Συλλογή 1998, σ. I-1719, σκέψη 63).
- 112 Όσον αφορά την εκτίμηση του ασυμβάτου της ενισχύσεως, η προσβαλλόμενη απόφαση περιορίζεται στο να αναφέρει ότι η ενίσχυση που χορηγήθηκε για το πλοίο *Le Levant* πρέπει να εκτιμηθεί από την άποψη του άρθρου 4, παράγραφος 7,

της έβδομης οδηγίας, «δεδομένου ότι πρόκειται για μια ενίσχυση που συνδέεται με τις ναυπηγικές εργασίες και χορηγήθηκε ως αναπτυξιακή βοήθεια το 1996 στο πλαίσιο ενός εγκεκριμένου καθεστώτος ενισχύσεων (του νόμου Pons) το 1992» (αιτιολογική σκέψη 16). Σύμφωνα με την απόφαση, ναι μεν η ενίσχυση πληροί τα κριτήρια της αναπτυξιακής ενίσχυσης που ορίζει ο ΟΟΣΑ και τα οποία εκτέθηκαν στην επιστολή της 3ης Ιανουαρίου 1989 που απηύθυνε η Επιτροπή στα κράτη μέλη (αιτιολογικές σκέψεις 18, 19 και 21), πλην όμως δεν έχει γνήσια «αναπτυξιακό» χαρακτήρα (αιτιολογικές σκέψεις 20, 22 έως 33). Κατά συνέπεια, η προσβαλλόμενη απόφαση κηρύσσει την ενίσχυση ασύμβατη προς την κοινή αγορά.

- 113 Ωστόσο, η προσβαλλόμενη απόφαση δεν εξετάζει τους λόγους για τους οποίους πληρούνται εν προκειμένω οι προϋποθέσεις του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ για να κριθεί η ενίσχυση ασύμβατη προς την κοινή αγορά.
- 114 Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι η ύπαρξη των προϋποθέσεων του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ είναι απαραίτητη προκειμένου μια κρατική ενίσχυση να είναι ασύμβατη προς την κοινή αγορά. Συγκεκριμένα, αν η επίμαχη ενίσχυση είναι συμβατή προς την κοινή αγορά, καθόσον δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ, η έβδομη οδηγία —που εκδόθηκε βάσει του άρθρου 87, παράγραφος 3, στοιχείο ε', ΕΚ— δεν έχει εφαρμογή, καθόσον η οδηγία αυτή προϋποθέτει οπωσδήποτε ότι η επίμαχη ενίσχυση είναι ασύμβατη προς την κοινή αγορά βάσει του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ.
- 115 Συναφώς, πρώτον, όσον αφορά την προϋπόθεση που αφορά τον επηρεασμό του εμπορίου μεταξύ των κρατών μελών που διαλαμβάνεται στο άρθρο 87, παράγραφος 1, ΕΚ, από την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι η επίμαχη ενίσχυση αφορά την εκμετάλλευση ενός πλοίου στο Saint-Pierre-et-Miquelon (τίτλος και αιτιολογική σκέψη 5).
- 116 Πρέπει να υπομνησθεί ότι το αρχιπέλαγος Saint-Pierre-et-Miquelon αποτελεί ένα γαλλικό οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης που βρίσκεται στον Βόρειο Ατλαντικό στα ανοικτά των ακτών της Νέας-Γης (Newfoundland). Πρόκειται για μια από τις «υπερπόντιες χώρες και εδάφη» (PTOM) που δεν αποτελεί τμήμα του κοινοτικού εδάφους.

- 117 Ελλείψει κάθε εξηγήσεως επί του σημείου αυτού, η προσβαλλόμενη απόφαση δεν επιτρέπει να κατανοηθεί για ποιο λόγο η ενίσχυση που χορηγήθηκε στο πλαίσιο του σχεδίου *Le Levant* μπορεί να επηρεάσει το εμπόριο των κρατών μελών σύμφωνα με τη διατύπωση του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ.
- 118 Δεύτερον, όσον αφορά την προϋπόθεση που συνδέεται με τον προορισμό του πλεονεκτήματος που χορηγήθηκε στον αποδέκτη της ενισχύσεως και το γεγονός ότι ευνοεί ορισμένες επιχειρήσεις ή ορισμένους παραγωγικούς κλάδους, από την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι, ναι μεν οι άμεσοι αποδέκτες της ενίσχυσης ήταν οι ιδιώτες επενδυτές, πλην όμως τα αποτελέσματα της ενίσχυσης στον ανταγωνισμό συνδέονταν με το γεγονός ότι η CIL μπορούσε να εκμεταλλευθεί το πλοίο από το Saint-Pierre-et-Miquelon υπό ευνοϊκούς όρους (άρθρο 1 και αιτιολογική σκέψη 5).
- 119 Δεδομένου ότι το ναυπηγείο δεν επωφελήθηκε άμεσα (αιτιολογική σκέψη 37), ότι οι ιδιώτες επενδυτές προσδιορίζονται στην προσβαλλόμενη απόφαση μόνον ως έχοντες την κυριότητα ενός πλοίου το οποίο εν συνεχεία μισθώθηκε στη CIL (αιτιολογική σκέψη 5) και ότι η CIL, η οποία εκμεταλλεύεται το εν λόγω πλοίο υπό ευνοϊκούς όρους, δεν αποτελεί τον αποδέκτη της ενίσχυσης στο στάδιο αυτό και, κατά συνέπεια, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι είναι υπεύθυνη για την επιστροφή της (αιτιολογική σκέψη 40), τίθεται το ερώτημα κατά ποιο τρόπο, υπό τις συνθήκες αυτές, το γεγονός ότι οι εν λόγω επενδυτές χρηματοδοτούν τη ναυπήγηση ενός πλοίου χάρη σε φορολογικές ελαφρύνσεις τους παρέχει ένα πλεονέκτημα που μπορεί να ευνοήσει ορισμένες επιχειρήσεις και ορισμένους κλάδους παραγωγής.
- 120 Η προσβαλλόμενη απόφαση, μη εξετάζοντας τον λόγο για τον οποίο το γεγονός ότι οι ιδιώτες επενδυτές είναι δικαιούχοι ενός φορολογικού πλεονεκτήματος συνιστά ανταγωνιστικό πλεονέκτημα κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ, ενώ το εν λόγω πλεονέκτημα η προσβαλλόμενη απόφαση το αποδίδει στη CIL, δεν παρέχει τη δυνατότητα να κατανοηθούν οι λόγοι για τους οποίους οι ιδιώτες επενδυτές ευνοούνται από την επίμαχη ενίσχυση.
- 121 Ομοίως, η προσβαλλόμενη απόφαση δεν παρέχει καμία εξήγηση από την οποία να μπορεί να κατανοηθεί για ποιο λόγο οι εκ μέρους των ιδιωτών εκμίσθωση του πλοίου στη CIL θα μπορούσε να μεταβιβάσει ένα ενδεχόμενο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα από τους ιδιώτες επενδυτές στον φορέα εκμετάλλευσης του πλοίου.

- 122 Επί του σημείου αυτού, πρέπει εξάλλου να τονιστεί ότι η προσβαλλόμενη απόφαση αφίσταται της λύσεως που υιοθέτησε η Επιτροπή στην απόφαση Renaissance. Στην υπόθεση αυτή, η Επιτροπή κήρυξε συμβατή προς την κοινή αγορά μια ενίσχυση χορηγηθείσα από τη Γαλλία υπό τη μορφή φορολογικών πλεονεκτημάτων χορηγηθέντων κατ' εφαρμογήν του νόμου Rons για τη ναυπήγηση δύο υπερωκεανίων τα οποία επρόκειτο να εκμεταλλευθεί η Renaissance Financial στη γαλλική Πολυνησία. Ο επίμαχος χρηματοδοτικός μηχανισμός ήταν παρόμοιος με αυτόν που χρησιμοποιήθηκε στην υπό κρίση υπόθεση, δεδομένου ότι προέβλεπε επίσης την κτήση της κυριότητας των πλοίων από ιδιώτες επενδυτές, οι οποίοι θα εκμίσθωναν εν συνεχεία τα πλοία στη Renaissance Financial προκειμένου η εταιρία αυτή να μπορεί να τα εκμεταλλευθεί επί πέντε έτη στη γαλλική Πολυνησία. Με την απόφαση Renaissance, η Επιτροπή θεώρησε ότι το όφελος από την ενίσχυση είχε μεταβιβαστεί από τους ιδιώτες επενδυτές στον φορέα εκμετάλλευσης του πλοίου, ο οποίος αποτελούσε τον πραγματικό αποδέκτη, λόγω της μίσθωσης των πλοίων από αυτόν τον φορέα εκμετάλλευσης και λόγω της δέσμευσής του να εξαγοράσει τα πλοία αυτά μετά την πάροδο πενταετίας.
- 123 Τρίτον, όσον αφορά την προϋπόθεση που συνδέεται με τη νόθευση ή την απειλή νόθευσης του ανταγωνισμού, επιβάλλεται η διαπίστωση —όπως αναγνώρισε η Επιτροπή κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση— ότι η προσβαλλόμενη απόφαση δεν περιέχει ενδείξεις από τις οποίες να μπορεί να καθοριστεί ως προς τι και σε ποια αγορά η ενίσχυση επηρεάζει ή μπορεί να επηρεάσει τον ανταγωνισμό.
- 124 Η έλλειψη αυτή αναλύσεως είναι τοσούτω μάλλον έκδηλη που, απαντώντας στις παρατηρήσεις τις οποίες οι γαλλικές αρχές υπέβαλαν στην Επιτροπή στις 14 Ιουνίου 2000 και με τις οποίες οι αρχές αυτές ισχυρίστηκαν ότι το Saint-Pierre-et-Miquelon επωφελούνταν από την εμπορική ακτινοβολία του πλοίου *Le Levant*, καθόσον πολλές ναυτιλιακές εταιρίες είχαν εκδηλώσει την πρόθεση να σταματήσουν εκεί, η προσβαλλόμενη απόφαση τονίζει στην αιτιολογική σκέψη 31 ότι δεν ήταν αναγκαίο να ληφθούν υπόψη οι παρατηρήσεις αυτές για να εκτιμηθεί το συμβατό της ενισχύσεως προς την κοινή αγορά, δεδομένου ότι η διαπίστωση αυτή δεν είχε και πιθανώς δεν μπορούσε να προσδιοριστεί ποσοτικά και ότι η διαπίστωση αυτή δεν αφορούσε άμεσα τη συνιστώσα «ανάπτυξη» του σχεδίου *Le Levant*. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η Επιτροπή αρνήθηκε να εξετάσει τα στοιχεία που αφορούσαν μια ενδεχόμενη αγορά κρουαζιερών στο αρχιπέλαγος ή αλλού, στην οποία θα μπορούσε να υπάρξει νόθευση του ανταγωνισμού.

- 125 Κατά συνέπεια, η προσβαλλόμενη απόφαση δεν επιτρέπει να κατανοηθεί για ποιο λόγο η επίμαχη εν προκειμένω ενίσχυση πληροί τις τρεις από τις τέσσερις προϋποθέσεις του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ προκειμένου να κριθεί το ασύμβατο της εν λόγω ενισχύσεως προς την κοινή αγορά.
- 126 Επιπλέον, πρέπει να τονισθεί ότι η ενίσχυση χορηγήθηκε κατ' εφαρμογήν ενός φορολογικού καθεστώτος —του νόμου Rons— που επιτρέπει φορολογικές ελαφρύνσεις για τις επενδύσεις που πραγματοποιούνται στους υπερπόντιους νομούς και στα υπερπόντια εδάφη της Γαλλίας και ότι το καθεστώς αυτό εγκρίθηκε από την Επιτροπή το 1992 (αιτιολογικές σκέψεις 5 και 16).
- 127 Το ανακοινωθέν Τύπου που δημοσίευσε η Επιτροπή στις 23 Δεκεμβρίου 1992 σχετικά με τον νόμο Rons ανέφερε ότι η εκτίμησή του στηρίχθηκε «στην κοινωνικοοικονομική κατάσταση των γαλλικών υπερπόντιων νομών η οποία δικαιολογεί τη διατήρησή του στις περιοχές που μπορούν να τύχουν της εξαιρέσεως που προβλέπει το άρθρο 92, παράγραφος 3, στοιχείο α', της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 87, παράγραφος 3, στοιχείο α', ΕΚ)». Η παρέκκλιση αυτή αφορά την περίπτωση των ενισχύσεων που αποσκοπούν στο να ευνοήσουν την οικονομική ανάπτυξη περιφερειών στις οποίες το οικονομικό επίπεδο είναι ασυνήθιστα χαμηλό ή στις οποίες σημειώνεται σοβαρή υποαπασχόληση.
- 128 Η προσβαλλόμενη απόφαση δεν επιτρέπει συνεπώς επίσης να κατανοηθεί για ποιο λόγο η επίμαχη ενίσχυση δεν μπορεί να εκτιμηθεί βάσει της προηγούμενης αποφάσεως της Επιτροπής περί μη προβολής αντιρρήσεων κατά των φορολογικών μέτρων που προβλέπει ο νόμος Rons, όσον αφορά ιδίως παραγωγές επενδύσεις στον τομέα του τουρισμού στο Saint-Pierre-et-Miquelon.
- 129 Πρέπει εξάλλου να τονισθεί ότι η προηγούμενη πρακτική της Επιτροπής καταδεικνύει ότι, σε άλλες αποφάσεις σχετικά με τις ενισχύσεις για ναυπηγικές εργασίες, η Επιτροπή εξέτασε αν πληρούνταν οι προϋποθέσεις του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ [απόφαση Cosco· απόφαση 1999/657/ΕΚ της Επιτροπής, της 3ης

Μαρτίου 1999, όσον αφορά ενίσχυση που χορήγησε η Γερμανία ως αναπτυξιακή βοήθεια στην Ινδονησία για τη ναυπήγηση δύο βυθοκόρων από το ναυπηγείον Volkswerft Stralsund και την πώληση αυτών στην Pengerukan (Rukindo) (ΕΕ L 259, σ. 19), και απόφαση 1999/675/ΕΚ της Επιτροπής, της 8ης Ιουλίου 1999, σχετικά με την κρατική ενίσχυση που χορηγήθηκε από τη Γερμανία υπέρ της Kvaerner Warnow Werft GmbH (ΕΕ L 274, σ. 23)].

- 130 Ειδικότερα, με την απόφασή της Cosco, η Επιτροπή εξέτασε την ενίσχυση όχι μόνον υπό το πρίσμα του άρθρου 4, παράγραφος 7, της έβδομης οδηγίας, αλλά και βάσει του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ. Στην υπόθεση αυτή, η επίμαχη ενίσχυση ήταν μια αναπτυξιακή ενίσχυση που η Γερμανική Κυβέρνηση προετίθετο να χορηγήσει στην Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας υπό μορφή πιστώσεως για τη χρηματοδότηση πλοίων μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων. Τα πλοία αυτά θα τα εκμεταλλευόταν η Cosco, μια κρατική εταιρία με έδρα το Πεκίνο. Η ναυπήγηση των πλοίων αυτών θα πραγματοποιούνταν στη Γερμανία από γερμανικά ναυπηγεία. Εν προκειμένω, με την απόφαση Cosco, η Επιτροπή κατέληξε ότι η επίμαχη ενίσχυση νόθευε ή ενείχε τον κίνδυνο να νοθεύσει τον ανταγωνισμό στην κοινή αγορά και επηρέαζε το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών τόσο στον τομέα των ναυπηγικών εργασιών όσο και στον τομέα των θαλάσσιων μεταφορών, σε βαθμό αντίθετο προς το κοινό συμφέρον, κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ.
- 131 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση έχει ελλιπή αιτιολογία, οπότε το Πρωτοδικείο δεν μπορεί να ασκήσει τον έλεγχο του.
- 132 Κατά συνέπεια, ο ένατος λόγος ακυρώσεως πρέπει επίσης να κριθεί βάσιμος και, κατά συνέπεια, η προσβαλλόμενη απόφαση πρέπει να ακυρωθεί, καθόσον η Επιτροπή παρέβη την υποχρέωση αιτιολογήσεως που της επιβάλλει το άρθρο 253 ΕΚ, χωρίς να χρειάζεται να εξεταστούν οι λοιπές αιτιάσεις και οι λοιποί λόγοι που προβάλλουν οι προσφεύγοντες.

Επί της δυνατότητας των προσφευγόντων και της Επιτροπής να επικαλεστούν ορισμένα έγγραφα προσαρτημένα στο δικόγραφο της προσφυγής

— Επιχειρήματα των διαδίκων

- 133 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι οι προσφεύγοντες δεν μπορούν να επικαλεστούν ενώπιον του Πρωτοδικείου πραγματικά στοιχεία που δεν προβλήθηκαν κατά τη διοικητική διαδικασία (απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Οκτωβρίου 1999, T-110/97, Kneissl Dachstein κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-2881, σκέψη 102), υποστηρίζοντας, ωστόσο, ότι το ζήτημα της συμμετοχής των προσφευγόντων στην εν λόγω διαδικασία συζητείται κατά την επί της ουσίας εξέταση της διαφοράς. Τα στοιχεία αυτά είναι περιττά όταν επαναλαμβάνουν τα πραγματικά περιστατικά που έχουν εκτεθεί σε έγγραφα τα οποία είχαν χρησιμοποιηθεί στη διοικητική διαδικασία και είναι απαράδεκτα όταν αφορούν πραγματικά στοιχεία τα οποία δεν είχαν προβληθεί κατά τη διοικητική διαδικασία. Δεδομένου ότι υπάγονται στην τελευταία αυτή περίπτωση, η προσφεύγουσα δεν πρέπει να επικαλεστεί τα ακόλουθα έγγραφα στο πλαίσιο της ένδικης διαδικασίας. Την αίτηση εγκρίσεως του σχεδίου *Le Levant* που υποβλήθηκε από την Τράπεζα και τη CIL στις 19 Αυγούστου 1996, την απόφαση περί εγκρίσεως του σχεδίου που εξέδωσε το γαλλικό Υπουργείο του Προϋπολογισμού στις 26 Νοεμβρίου 1996, τη θεώρηση και το σημείωμα της Επιτροπής σχετικά με τις πράξεις στο γαλλικό χρηματιστήριο της 3ης Δεκεμβρίου 1996, το πρωτόκολλο συμφωνίας της 9ης Δεκεμβρίου 1996 μεταξύ της Τράπεζας και της CIL, την εντολή διαχείρισης της εκμετάλλευσής του πλοίου από τη CIL, τις εκατέρωθεν υποσχέσεις πώλησης και αγοράς μεταξύ της Τράπεζας και της CIL και τις εκατέρωθεν υποσχέσεις πώλησης και αγοράς μεταξύ των EURL και της Τράπεζας.
- 134 Ωστόσο, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι δικαιούται να στηριχθεί στα έγγραφα αυτά για να αποδείξει το αβάσιμο των ισχυρισμών της προσφυγής και ότι το Πρωτοδικείο μπορεί να λάβει υπόψη τα εν λόγω έγγραφα.
- 135 Οι προσφεύγοντες εκθέτουν ότι η συλλογιστική της Επιτροπής προϋποθέτει ότι η διοικητική διαδικασία διεξάγεται κατά τρόπο διαφανή και δίκαιο, πράγμα το οποίο δεν συνέβη στην υπό κρίση υπόθεση. Επιπλέον, τα έγγραφα που αναφέρει η

Επιτροπή πρέπει οπωσδήποτε να εξεταστούν στο πλαίσιο της προσφυγής, δεδομένου ότι συνδέονται με τους λόγους ακυρώσεως που προβάλλονται με την προσφυγή αυτή. Επιπλέον, τα έγγραφα αυτά και οι διαπιστώσεις που απορρέουν από αυτά δεν αφορούν τη διοικητική διαδικασία, αλλά το σχέδιο *Le Levant*, και παρέχουν τη δυνατότητα εντοπισμού των μεθοδολογικών εσφαλμάτων που διέπραξε η Επιτροπή.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- ¹³⁶ Κατά πάγια νομολογία, στο πλαίσιο προσφυγής ακυρώσεως δυνάμει του άρθρου 230 ΕΚ, η νομιμότητα μιας κοινοτικής πράξεως πρέπει να εκτιμάται σε συνάρτηση με τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που υφίστανται κατά τον χρόνο της εκδόσεώς της. Ειδικότερα, οι εκτιμήσεις, στις οποίες προβαίνει η Επιτροπή, πρέπει να εξετάζονται μόνο σε συνάρτηση με τα στοιχεία που αυτή είχε στη διάθεσή της κατά τον χρόνο που τις πραγματοποίησε (προπαρατεθείσα απόφαση της 3ης Οκτωβρίου 2002, Γαλλία κατά Επιτροπής, σκέψη 34· αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 25ης Ιουνίου 1998, T-371/94 και T-394/94, *British Airways* κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-2405, σκέψη 81· προπαρατεθείσα απόφαση *Kneissl Dachstein* κατά Επιτροπής, σκέψη 47, και της 11ης Μαΐου 2005, T-111/01 και T-133/01, *Saxonia Edelmetalle* κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005, σ. II-1579, σκέψη 67).
- ¹³⁷ Εν προκειμένω, το ζήτημα της χρησιμοποίησης των επίδικων εγγραφών δεν τίθεται πλέον, καθόσον το Πρωτοδικείο αποφάσισε να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση λόγω διαδικαστικών πλημμελειών και ελλιπούς αιτιολογίας.
- ¹³⁸ Εν πάση περιπτώσει, στο πλαίσιο του δευτέρου λόγου ακυρώσεως, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η Επιτροπή παρέβη τις υποχρεώσεις της και ότι δεν έλαβε τα μέτρα που είναι αναγκαία για να παρασχεθεί η δυνατότητα στους προσφέροντες να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους στο πλαίσιο της τυπικής διαδικασίας έρευνας του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ.

139 Κατά συνέπεια, οι προσφεύγοντες μπορούσαν να επικαλεστούν τα επίδικα έγγραφα προς στήριξη του αιτήματός τους περί ακυρώσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως και η Επιτροπή μπορούσε να αμφισβητήσει τα επιχειρήματα αυτά στο πλαίσιο της ένδικης διαδικασίας. Ωστόσο, εν πάση περιπτώσει, η εκ μέρους του Πρωτοδικείου εκτίμηση των εν λόγω εγγράφων μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνον εντός των ορίων της εξουσίας που αυτό διαθέτει. Συγκεκριμένα, και μεν τα έγγραφα αυτά περιέχουν πραγματικά στοιχεία τα οποία μπορούν να αναιρέσουν τα πραγματικά στοιχεία τα οποία διέθετε η Επιτροπή στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας και βάσει των οποίων εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση, πλην όμως το Πρωτοδικείο δεν μπορεί να υποκαταστήσει την Επιτροπή για να εκτιμήσει την οικονομική ή νομική επίπτωση που τα εν λόγω πραγματικά περιστατικά θα μπορούσαν να έχουν στην ανάλυσή της. Όπως ορθώς υποστηρίζει η Επιτροπή με τα υπομνήματά της (υπόμνημα αντικρούσεως, σκέψη 110), αν το Πρωτοδικείο προέβαινε στην εκτίμηση αυτή, θα διενεργούσε τη δική του ανάλυση και θα αντλούσε τα δικά του συμπεράσματα από τα προβληθέντα νέα πραγματικά περιστατικά, αντί να εκτιμήσει τη νομιμότητα της προσβαλλομένης αποφάσεως. Το Πρωτοδικείο όμως δεν μπορεί να επιτελέσει τη λειτουργία αυτή. Εφόσον ο κοινοτικός δικαστής δεν μπορεί να υποκαταστήσει τη δική του εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών, ιδίως αυτών που έχουν οικονομικό χαρακτήρα, στην εκτίμηση του προσώπου που εξέδωσε την απόφαση (απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Ιουνίου 1993, C-225/91, Matra κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. I-3203, σκέψη 23, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 15ης Ιουνίου 2000, T-298/97, T-312/97, T-313/97, T-315/97, T-600/97 έως T-607/97, T-1/98, T-3/98 έως T-6/98 και T-23/98, Alzetta κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. II-2319, σκέψη 130), δεν μπορεί κατά μείζονα λόγο να διατυπώσει νέα εκτίμηση στηριζόμενος σε πραγματικά περιστατικά τα οποία δεν ελήφθησαν υπόψη κατά τη διοικητική διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής.

Επί των δικαστικών εξόδων

140 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η Επιτροπή ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί να φέρει τα έξοδά της και τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν οι προσφεύγοντες, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών με τη διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (πρώτο πενταμελές τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) **Ακυρώνει την απόφαση 2001/882/ΕΚ της Επιτροπής, της 25ης Ιουλίου 2001, για την κρατική ενίσχυση που χορήγησε η Γαλλία με τη μορφή αναπτυξιακής ενίσχυσης στο επιβατηγό «Le Levant» που ναυπηγήθηκε στο Alstom Leroux Naval και προοριζόταν να χρησιμοποιηθεί στο Saint-Pierre-et-Miquelon.**

- 2) **Η Επιτροπή φέρει τα δικά της έξοδα και τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν οι προσφεύγοντες, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών με τη διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων εξόδων.**

Vesterdorf

Cooke

García-Valdecasas

Labucka

Trstenjak

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 22 Φεβρουαρίου 2006.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

E. Coulon

B. Vesterdorf

Πίνακας περιεχομένων

Νομικό πλαίσιο	II - 273
Ο νόμος Ροπς και η απόφαση της Επιτροπής περί μη προβολής αντιρρήσεων βάσει των άρθρων 87 ΕΚ και 88 ΕΚ	II - 273
Οδηγία 90/684/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί των ενισχύσεων στις ναυπηγικές εργασίες	II - 274
Διατάξεις σχετικές με τη διοικητική διαδικασία	II - 275
Το ιστορικό της διαφοράς και οι διαδικασίες	II - 277
Περιγραφή του σχεδίου Le Levant	II - 277
Διοικητική διαδικασία	II - 278
Προσβαλλόμενη απόφαση	II - 280
Ένδικες διαδικασίες	II - 282
Αιτήματα των διαδίκων	II - 286
Σκεπτικό	II - 287
Επί του παραδεκτού της προσφυγής όσον αφορά ορισμένους προσφεύγοντες	II - 287
1. Επί της πληρεξουσιότητας που εδόθη για λογαριασμό ορισμένων EURL ..	II - 287
— Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 287
— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 288
2. Επί των πληρεξουσιότητων που δόθηκαν από ορισμένα φυσικά πρόσωπα ιδίω ονόματι	II - 289
— Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 289
— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 290
Επί της ουσίας	II - 291
1. Επί του δευτέρου λόγου	II - 292
— Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 292
— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 295
	II - 317

2. Επί του τρίτου λόγου, που αντλείται από την παράβαση του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ και του ενάτου λόγου, που αντλείται από την παράβαση της υποχρέωσης αιτιολόγησης	II - 302
— Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 302
— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 307
Επί της δυνατότητας των προσφευγόντων και της Επιτροπής να επικαλεστούν ορισμένα έγγραφα προσαρτημένα στο δικόγραφο της προσφυγής	II - 313
— Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 313
— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 314
Επί των δικαστικών εξόδων	II - 315